

Povești

nemurito

are 32

Coperta:
CRINAIONE
SCU

© EDITURA ION
CREANGĂ SA.
Povești nemuritoare,
32, 1997

Toate drepturile aparțin Editurii Ion
Creangă. Reproducerea integrală sau
parțială a textului este interzisă și va fi
pedepsită conform legii.

ISBN 973-25-0533-8

EDITURA ION
CREANGĂ, S.A. Piața
Presei Libere, nr.1
Sector 1, București Tel.:
222 32 54 Fax: 223 11
12
ROMÂNIA

P
ovesti
nemurito
are

EDITURA ION CREANGĂ -
BUCUREȘTI, 1997

Fata din rodie

A FOST ODATA un împărat și o împărăteasă a căror fericire era înnourată, palatul lor nefiind înveselit de copii. S-au rugat ei zeilor, făgăduind că, dacă îi vor învrednici să aibă un băiat, vor zidi o fântână din care să curgă trei zile miere, trei zile ulei și trei zile lapte, pentru binele săracilor din împărăția lor.

Rugămintea le-a fost ascultată, căci au fost dăruiți cu un prunc foarte frumos. Bucuria le-a fost neînchipuită. Copilul creștea și se făcea tot mai drăgălaș și voinic. Dar împăratul și împărăteasa uitaseră de juruința făcută înainte de nașterea lui.

Într-o noapte, mulți ani după aceea, împărăteasa avu un vis ciudat. Se făcea că o femeie îi vorbea cam astfel: „Eu ți-am dat băiatul dorit de tine, dar tu ai uitat să-ți îplinești făgăduința. Nu știi tu oare că pot să ți-l iau înapoi?”

Deșteptându-se, împărăteasa să vaită
soțului, înfricoșată:

- Vai de mine și de mine, ce era să
pățim? în
bucuria noastră am uitat să ridicăm fântâna
juruită.

Îndată porunci împăratul să se înalțe
o fântână în curtea palatului, din care să
tot curgă trei zile miere, trei zile ulei și
trei zile lapte, și să vină toată sărăcimea
să se îndestuleze, așa cum făgăduise
înainte de nașterea copilului.

După ce trecură cele nouă zile și-și
luară oamenii ce voiră, urând feciorului
de împărat sănătate și viață lungă,
fântâna aproape secă de tot. Atunci mai
veni și o bătrână cu ulciorul ei, să se
bucure de cele din urmă picături ce se
mai scurgeau. Prințul o zări de la
fereastră și răsă de dânsa. Abia își
umpluse ea ulciorul, că el și aruncă o
piatră și i-l sparse, de se vărsă totul pe
jos. Ridicându-și ochii, bătrâna îl văzu pe
prinț la geam și îi zise:

- Vai, ție, ce mi-ai făcut? Să te
blestem nu
mă lasă inima; îți doresc numai să nu
scapi din
mrejele măiestrei!

Și cum rosti vorbele astea, se făcu
nevăzută.

Din ziua aceea prințul rămase îngrijorat
și
cu gândurile la măiastră. Într-una din zile
își

mărturisi mamei sale dorința de a pleca în căutarea ei. Ea încercă a-l opri de la un drum așa de primejdios, dar în zadar, căci el nu voi să asculte de povața ei. Dacă au văzut părinții că flăcăul stăruie, l-au lăsat în voia lui. Și s-a pregătit el de drum. Luându-și merindele trebuitoare, plecă departe, prin pustietăți, ca să dea de urma măiestrei. După ce umblă multă vreme prin locuri necălcate de picior de om, văzu în depărtare o casă și se îndreptă într-acolo. Intrând pe o poartă mare, care stătea vraște, zări o zmeoaică legă-nându-se pe craca subțire a unui copac din curte. El îi dete binețe.

- Bine ai sosit, fătul meu; dacă nu mi-ai fi dat bună ziua, îți făceam de petrecanie, zise zmeoaică.

- Și dacă nu-mi spuneai bine ai sosit, ți-aș fi retezat capul cu sabia, zise la rândul său tânărul.

- Ce vrei de la mine și ce cauți prin locurile astea sălbatice? îl întrebă zmeoaică.

- Ce să-ți spun, maică: pe mine m-a blestemat o bătrână să nu scap de farmecele unei fete. Și, de atunci, cuprins fiind de o mare grijă, nu mai putui să mai stau o clipă în palatul meu. Te rog să-mi spui dacă știi cum arată și pe unde își petrece zilele această fată măiastră!

- Eu, dragul meu, nu știu nimic de
ea, dar
ia-o la dreapta, că ai să ieși pe câmpie, unde
vei da
de o casă tot ca a mea; să intri acolo la
soră-mea,
să-i urezi de bine și s-o întrebi, poate știe
ceva
despre fata pe care o cauți. Ea te va primi
frumos,
căci e bună din fire. la acest pieptene de
argint și
dăruiește-i-l din parte-mi cu multe
închinăciuni.

Feciorul de împărat îi mulțumi și apoi
porni pe drumul ce i-l arătase zmeoaica.
După mult umblet zări o casă și,
apropiindu-se, împinse poarta, care se și
deschise pe loc. Cum intră, văzu o
zmeoaica legănându-se pe o creangă de
arbore, îi dădu binețe, iar zmeoaica
răspunse:

- Bine ai venit, fiul meu; dacă nu-mi
dădeai bună ziua, te sfâșiam.

- Și eu, dacă nu-mi ziceai bine ai
venit, te făceam bucățele cu paloșul, zise
la rândul său feciorul.

- Cine ești, de unde vii și ce vânt te
aduce încoace?

- M-a trimis sora ta. Poftim acest
pieptene, cu multe închinăciuni din parte-i.
Te rog să-mi spui dacă știi unde se află
măiastră pe care o caut eu.

- Ce să-ți spun eu, fătul meu? Tu îmi
ceri un lucru, la care, din păcate, nu pot
să-ți dau nici

o îndrumare, dar mergi la sora mea cealaltă, care locuiește în stâncile de foc din fața noastră. Vei intra pe poarta veche și vei vedea pe sora mea curățind cuptorul cu șorțul ei; tu să taci din gură și să rupi din haina ta o bucată și să ștergi cuptorul de cenușă, apoi să-i coci pâinea și s-o scoți de pe spuză. Atunci ea îți va zice: „Ce vrei să-ți dau în schimb pentru binele ce mi-ai făcut?” Tu să-i spui închinăciuni de la surori și să-i dai pieptenele acesta de fier, apoi s-o întrebi de casa măiestrei.

Feciorul de împărat îi mulțumi și, plecând de acolo, o porni spre stâncile muntelui fumegător ce-i arătase zmeoaica. Ajuns aproape, înainta foarte cu greu până la poarta de fier. La intrare, dete de o namilă de zmeoaica deșirată și zburlită. Când o văzu, se sperie, dar își ținu firea și, fără să piardă vreme, tăie o bucată din haina lui, o muie în apă și șterse cuptorul de cenușă. Apoi luă aluatul de pâine, îl puse în cuptor și, după ce l-a copt bine, l-a scos afară.

Atunci zmeoaica îi zise:

- Pentru binele ce mi-ai făcut, ce vrei să-ți dau?
- Sunt trimis de surorile tale, poftim acest pieptene, cu multe închinăciuni din partea lor. Te rog să-mi spui unde e casa măiestrei.

- Fătul meu, e păcat de tinerețea ta. În grădina de la palatul zânelor se găsește pomul cu cele trei rodii de aur, unde stau cuibărite trei domnițe fermecate. Am să-ți dau apă vie, cu care vei deschide poarta palatului. Dar la rădăcina rodiului stau legați doi lei fioroși; va trebui să iei cu tine patru berbeci, pe doi să-i arunci în fața lor înainte de a te cățăra în pom și, după ce vei tăia și vei ascunde în sân rodiile, să dai pradă fiarelor și pe ceilalți doi berbeci, ca astfel să te cobori nesupărat. Eu voi vrăji zânele din palat. Dar, ia seama, când ai să tai fructele, să le crestezi ușor pe deasupra, că în ele se ascund niște fete. Dacă nu le vei scufunda imediat în apă, vor ieși moarte.

El făcu întocmai după povața zmeoaicei. Luă apa vie și patru berbeci și o porni pe calea arătată de dânsa. Se apropie de palat și stropi poarta care se dete în lături, apoi intră în grădină și găsi pomul fermecat.

Cum îl simțiră leii, începură a răcni. Îndată el le azvârli doi berbeci. Ei se repeziră să-i înhațe și astfel avu vreme să se urce în pom, să scoată sabia, să taie cele trei rodii, să le ascundă în sân; apoi aruncă și ceilalți doi berbeci și așa o zbughi teafăr și cu fața curată.

Pe drum se gândea și voia să știe dacă e adevărat ce-i spusese zmeoaica despre rodii, sau dacă ea își bătuse joc de dânsul. Scoase una și, creștând-o, ieși o fată de toată frumusețea, care-i strigă să-i dea apă, dar muri pe loc, căci el nu avu apă destulă la îndemână. Prințul o plânse mult, apoi o îngropa și porni mai departe cu celelalte două rodii. Cum mergea, dete de un ulcior cu puțină apă și își zise: „la să mai încerc să tai o rodie ca să văd ce are înăuntru”.

Cum o muie în apă și o creștă, ieși o fată și mai frumoasă, care strigă: „Apă, apă!”

Dar nici ea nu trăi mult din lipsă de apă. Și pe ea o plânse cu lacrimi și-i făcu un mormânt, apoi își urmă calea spre casă, hotărât să nu mai tăie rodia ce-i mai rămăsese, până nu va da de apă mai multă. Și tot a zorit înainte, până ce a ajuns într-o vale cu multă apă.

„Aici e de mine”, își zise el, și tăie a treia rodie tot cu teama că poate asta n-o fi ca și celelalte. Când colo, cum îi dete drumul în apă, se ivi o fată și mai frumoasă, care, înotând, strigă:

- Unde sunt aici, unde sunt surorile mele?

- Ești singura rodie de aur ce am cules din pom, așa că numai pe tine te am. Eu sunt fecior

de împărat și norocul mi-a ursit să vin la tine ca să te fac împărăteasă.

După ce a îmbrăcat-o cu haina lui, o luă de mână s-o ducă la dânsul acasă. Nu departe de palatul lui era o fântână unde se înălța un chiparos cu ramuri mari. El îi ajută să se suie în frunzișul lui și o rugă să stea ascunsă între ramuri până va veni el cu radvanul și cu straiile împărătești, ca s-o primească cu alai mare, cum se cuvine unei domnițe. Și, după ce îi zise să stea liniștită și o încredința că se va întoarce cât mai curând, o luă pe drumul mare ce ducea spre palat.

Când l-au văzut părinții, au plâns de bucurie, fiindcă îl crezuseră pierdut. El îi înștiința că a găsit-o pe măiastră lui. Cu toții s-au pus pe lucru, pregătindu-i cea mai frumoasă și mai măreață primire.

Dar tocmai pe când fata aștepta bucuroasă și liniștită între ramurile copacului, din întâmplare veni acolo o arăpoaică, cu ulciorul, ca să ia apă și, cum se aplecă și văzu fața fetei din frunzișul chiparosului oglindită în fântână, crezu că se vede pe sine și pe dată începu să salte de bucurie, zicându-și: •

-Ah, nu știam că sunt așa de frumoasă!

Fata ce stătea în chiparos, auzind-o, nu se putu stăpâni și izbucni în hohote de râs.

Atunci cioroaica, ridicându-și ochii, văzu pe fată cocoțată în copac și, burzuluindu-se, se răsti de ciudă:

- Ah! Tu stai acolo sus și-ți râzi de mine?

Hai, dă-te jos!

Dar fata îi răspunse:

- Nu pot să mă dau jos, căci prințul m-a lăsat aici să-l aștept până va veni să mă ia la palat.

- Lasă că te dau eu jos fără să vrei tu! o amenință arapoaica și se urcă în copac, puse mâna pe fată, o despuie și o împinse drept în fântână, apoi își puse haina ei și îi luă locul în frunzișul chiparosului.

Nu trecu mult și veniră împăratul și împărăteasa cu alai mare. Gând se sui prințul în copac, ce-i văzură ochii? O fată neagră ca o cioară.

- Cum de te-ai schimbat așa? o întrebă el încremenit.

- M-am schimbat numai și numai de dorul tău! Fiindcă ai zăbovit prea mult, am crezut că ai să mă iași singură și pustie pe aici.

- Și ai să te faci din nou cum erai, albă și frumoasă? o iscodi el.

- Voi fi tot așa cum am fost, dacă vei avea milă și dragoste pentru mine.

Dar prințului îi fu rușine s-o arate părinților și, înfășurând-o într-o haină, o puse în rădvan și o duse la palat. Acolo o ascunse într-o cămară și porunci să i se aducă bucatele spre a prânzi numai ei doi împreună. Se purta cât mai bine și mai drăguț cu dânsa și avea toată grija ca doar-doar se va face odată cum fusese la prima vedere. Dar cum să se albească arăpoaica? Ajunsesse prințul într-o mare încurcătură și se topea din picioare că și-a pus viața în primejdie pentru o astfel de arătare.

La fântâna unde aruncase arăpoaica pe fată, se duse o copilă să ia apă și în cofa ei se strecură o mândrețe de mreană. Cum o văzu, ea se miră: „Ce frumoasă mreană, parcă ar fi de aur! Am să i-o duc prințului, că e tare mâhnit și poate are să-i treacă aleanul, când are s-o vadă!" Luă numaidecât peștișorul și îl duse la palat. Prințul, cum auzi că-l caută copila, o chemă la el.

- Să trăiești, măria ta, îi zise ea, am prins mreană la fântâna din marginea pădurii și am adus-o aici, ca să vă petreceți vremea privind la minunea asta de vietate.

În fața prințului, mreana începu să salte și să joace; făcu multe zburdălnicii, ba, când scoase căpșorul din apă, îi atinse mâna. El se bucură nespus de mult de darul acesta, de aceea luă din buzunar un pumn de galbeni și-i dăte fetei, care plecă de la palat foarte mulțumită.

Iar feciorul de împărat rămase toată ziua închis în odaia lui, privind mreana și aruncându-i bucățele de zahăr; ba porunci să i se aducă acolo și masa, nemaivoid să se despartă de mreana, că începuse să-i fie tare dragă.

Arăpoaica, dacă văzu că prințul nu mai vine la ea, ceru numaidecât să-l cheme. Cum veni, ea se repezi înaintea lui și cu planșete și vaiete se jelui că de-abia începuse a se albi și se înnegrise din nou de supărare, când aflase că el iubește o mreana.

Încercând a o potoli, el îi zise:

- Nu am voit să te tulbur, numai fă-te iar cum erai și vei vedea cât de mult am să te iubesc.

Dar ea nu se dădu bătută, ci se înverșuna mai departe:

- Să tai peștișorul, să-l mâncăm, că numai așa mă voi face iarăși albă! Dacă nu vrei, te rog să mă duci înapoi de unde m-ai luat.

Neavând încotro, porunci să taie peștele, să-l frigă și să-l aducă la masă. Când se ospătau amândoi, arăpoaica arunca în foc oasele ce rămâneau, iar prințul le arunca pe fereastră în grădină.

După ce au isprăvit masa, mâhnit, seînapoie în odaia lui. A doua zi, pe când ședea amărât și cu lacrimile în ochi, veni grădinarul și-i zise:

- Măria-ta, poftim jos în grădină, să
vezi o
minune! Peste noapte a răsărit un pom
încărcat
cu lămâi și flori. Vino să vezi ciudățenia!

Prințul îndrăgi lămâiul de cum îl văzu. Atunci arăpoaica puse să-l taie și pe acesta. Prințul n-avu încotro și îi îndeplini dorința.

În vremea aceea, trăia un tată cu fiul său, tare săraci. Într-o zi, fiul își văzu tatăl întristat și-l întrebă ce are.

- Ce să am, fiule, iacă mă dusei la palat după apă și găsii acolo un trunchi de lemn: l-am luat cu mine, acasă. Dar trunchiul acesta e viu și vorbește.

- Cum poate vorbi? Un lemn nu vorbește niciodată, vino-ți în fire, tată!

- Haide, ia toporul și tu și dă într-însul, dar ușurel, să vezi că are să vorbească.

Când vru băiatul să dea cu toporul,
auzi același glas:

*- Bate sus, bate jos Dar
la mijloc nu lovi, Că-i o
fată și o doare, Când de
moarte o vei lovi!*

De la întâia lovitură de topor sări din
trunchi o fată frumoasă, care le vorbi:

- Nu vă temeți, că voi o să aveți mare
noroc cu mine, ci faceți-mi rost de niște
haine, să mă îmbrac, și de o năframă albă,
ață de mătase și fir de aur, ca s-o brodez și
apoi s-o duceți prințului, care vă va dărui
mulți galbeni.

Băiatul dete fuga de cumpără o
năframă albă, mătase și fir și tot ce a
trebuit fetei. Atunci ea începu a broda în
slope toată povestea ei, cum de s-a făcut
mreană, apoi lămâi, și cum de-a ajuns în
casa lemnarului. După ce a împăturit
bine năframa, o dete băiatului s-o ducă
prințului și să-i aducă răspuns.

Merse băiatul la palat, cerând să fie
primit de prinț, că are pentru dânsul o
veste. Când se înfățișă dinaintea lui, îi
dete năframa. El o luă în

mână, o desfăcu și ce să vadă? Slove din care citi toată povestea, toate pățaniile fetei măiestre.

- Și unde e acea fată, care te-a trimis cu năframa?

-în casa noastră.

Fără să piardă vremea, îi strecură băiatului un pumn de galbeni și-i zise:

-Vino cu mine să mergem într-acolo.

Când prințul sosi la locuința lemnarului și văzu pe logodnica lui, se îmbrățișară și plânseră de bucurie. Apoi el o rugă să-l aștepte acolo până se va descotorosi de blestemata de arăpoaică și va veni s-o ia îmbrăcată în rochie de mireasă și s-o ducă la curte într-un rădvan de aur.

Când se întoarse prințul valvârtej la palat și sui în odaie, turbat de mânie, arăpoaică scrâșni la el:

- Iar ești înfuriat? Vai de mine, săraca, abia începusem să mai pierd din negreală și iată că tu vii înfuriat, de schimbi fețe-fețe să mă sperii, ca să rămân tot cum sunt.

Prințul se înfrâna puțin și-i zise: -

Ascultă, eu acum am de făcut o judecată

și am venit aci să mă gândesc ce pedeapsă va trebui să dau celui vinovat.

- Spune-mi și mie despre ce e vorba, că tatăl meu a fost împărat peste împărăția ielelor și pot să-ți dau un sfat.

- Au fost o pereche de oameni, bărbat și femeie, care se iubeau foarte mult, dar un ticălos și-a băgat codița între ei și a vrut să-i despartă. Ce pedeapsă crezi că i se cuvine?

- Și tatăl meu, zise ea, a avut odată astfel de judecată. Aveam patru cai sălbatici și el a legat mâinile răufăcătorului de doi cai și picioarele de ceilalți doi. Apoi a dat drumul cailor, care au luat câmpii și l-au făcut praf.

- Foarte bine, zise prințul. Atunci să primești pedeapsa ticăloșiei tale.

- Ce-am făcut? întrebă arăpoaica. Mă înfricoșezi iar, ca să mă faci să mă înnegresc și să mor de mâhnire?

La vorba asta, el strigă furios:

- Nememico, nu mai minți! Eu nu te voi lega de cai, ci-ți voi da drumul pe apă, ducă-te pe pustii!

Și ieșind din cameră, porunci slujitorilor s-o ia și s-o zvârle în vârtoarea râului. Iar el se aruncă într-o caleașca aurită și se duse într-un suflet la casa lemnarului, de unde își luă logodnica și o duse cu alai la curtea împărăției. Aici se făcu o nuntă

mare cum nu s-a mai pomenit, ce ținu săptămâni întregi cu oște și petreceri, nefiind uitați nici lemnarul cu fiul său, de s-au minunat și s-au bucurat laolaltă cu tot poporul.

Mutul violonist

A FOST ODATA un pescar nevoiaș, care trăia împreună cu femeia lui și cu un băiat cam de zece ani. Ca să-și hrănească pe ai săi, el se ducea zilnic la mare, unde pescuia și, cu peștii ce-i prindea, ieșea în piață de-i vindea și astfel își cârpea zilele. Soția lui era o femeie tare bună și harnică, dar trăiau în mare strâmtorare din cauza sărăciei.

Într-o seară, cum stăteau tustrei lângă vatră și ascultau vâjâitul vântului de afară, pescarul se arătă tare îngrijorat, spunându-le că ziua următoare va fi poate pierdută, căci nu va putea să meargă la pescuit pe așa vreme. Băiatul său înțelese grija ce-l frământa și zise:

-Tată, ia-mă și pe mine cu tine pe mare, ca să învăț și eu să pescuiesc; poate oi avea noroc să prind mult pește.

Dar tatăl se împotrivi:

- Ei, fătul meu, n-a sosit încă vremea ta;
acuma trebuie să înveți carte și mai târziu, când
vei fi mai mare, am să te iau cu mine.

Copilul tăcu și rămase cu sufletul mâhnit. Îl mai rugă o dată și încă o dată, dar rugămintea îi fu zadarnică.

Noaptea, pe când părinții lui dormeau, el veghea și când, pe la cântători, pescarul se trezi ca să-și vadă de treburi, băiatul îl simți și alergă pe furiș la luntrea care era odgonită la mal, unde se îndosi. Când pescarul ajunse mai departe, spre largul mării, iată că băiatul scoase capul din ascunzătoare și ieși la iveală. Tatăl, la vederea lui, îl certă pentru purtarea-i nechibzuită:

- Vezi, tu nu ești bun de carte; se vede că
vrei să duci o viață chinuită și plină de necazuri,
ca și mine. Apucă dar vâsla și ajută-mă să a-
runc mreaja¹, ca să vedem care ți-e norocul.

¹ Mreajă - plasă de pescuit împletită din ochiuri mari de sfoară (n. red.).

Dar băiatul avu mână bună; și el și bătrânul nu mai putură de bucurie când văzură cum se zbăteau în plasa lor sumedenie de pești. Cu această neașteptată agoniseală, se întoarseră cu luntrea la țărm. Băiatul, luând coșul cu pește, se duse în oraș și începu să cutreiere străzile, strigând în gura mare:

- Pește, pește proaspăt!

În câteva ceasuri el vându toți peștii, afară de unul mai mare. Și cum striga mai departe, iată că undeva se deschise o fereastră și-n pervazul ei se ivi o fată:

- Băiete, băiete! Îl chemă ea.

Micul pescar se întoarse spre cea care-l striga.

- Cum dai peștele? Îl întrebă fata.

- După cum poțtești, răspunse el.

- Hai, vino sus, că ne înțelegem noi la preț, spuse ea atunci.

Când intră băiatul în casă, ce să-i vadă ochii? Pe scări erau așternute covoare frumoase, pe pereți se aflau oglinzi mari de cristal, iar sus, în tavan, atârnavu policandre de aur și alte minunății nemaivăzute. Buimăcit și înmărmurit de atâta strălucire, privea în juru-i și se tot minuna de casa boierului, când deodată se apropie mândrețea de

fată și-i cumpără peștele pe trei galbeni. Fericit de așa câștig nemaipomenit, coborî treptele dintr-o săritură și mai că zbură spre casă, așa de repede ajunse.

- Ține, tată, banii câștigați din vânzarea peștelui. Acești trei galbeni mi i-a dat o fată tare frumoasă, care mi-a spus să-i mai duc și mâine pește.

- la seama, răspunse tatăl său, nu cumva să-i fi furat, că nu mai ai zile bune cu mine.

- Jur că nu i-am furat, tată. Dacă vrei, mergem împreună la fata aceea să te convingi.

În ziua următoare, tatăl și fiul iar avură noroc la pescuit. Băiatul porni din nou pe străzi, să vândă peștele. Când ajunse în dreptul casei boierești și strigă: „Pește, pește!”, frumoasa fată, recunoscând glasul micului pescar, îl chemă la ea, îi cumpără doi pești și îi dădu cinci galbeni. Bucuros, el o zbughi iute acasă și îi zise tatălui său:

- Uite, tată, fata aceea frumoasă mi-a dat acuma cinci galbeni.

Nu-i căzu bine bătrânului cele ce auzi și-i ceru fiului său să-i arate casa boierului. Când ajunseră amândoi acolo, tatăl zise băiatului:

- întoarce-te acasă, și du-te la luntre
ca s-o
pregătești de pescuit.

Și el intră singur ca să vadă pe fată.
Ea, înștiințată de asta, pofti pe bătrân în
odaia ei. Dar pescarul, de rușine, nu
cuteză să calce pe covoarele cele
frumoase. De aceea, se grăbi să-și scoată
cizmele și așa intră înăuntru. Când, colo,
ce să vadă? O mandrețe de fată, cum nu
mai văzuse alta până atunci.

- Voie bună, fata mea, îi spuse el.

- Bună să-ți fie inima, moșule, îi
răspunse ea zâmbind.

- Mă rog, cu voia ta, a fost pe aicea un
băiat care v-a vândut pește?

- De ce mă întrebi, moșule?

- Sunt tatăl băiatului.

- Dumneata ești tatăl băiatului care
mi-a adus ieri și astăzi pește?

- Chiar eu, și am venit să aflu de nu
cumva fătul meu a furat de la tine galbenii
ce mi i-a adus.

- Eu însămi i-am dat, în schimbul
peștelui. Stai jos, moșule, să guști o
dulceață și o cafea, că aş avea ceva de
vorbit cu dumneata.

După ce bătrânul a mâncat dulceața
și a sorbit cafeaua, fata îi spuse:

- Ai un copil bun și isteț, moșule, și m-am gândit că ar fi bine să mai învețe carte. De aceea, dacă gândești la fel, eu l-aș ține pe cheltuiala mea la învățătură. Primește o sută de galbeni de la mine și trimite-mi-l mâine de dimineață.

- Cu plecăciune și multă mulțumire, răspunse bătrânul. Dar el nu prea mai vrea să învețe; eu l-am tot îndemnat, dar el ține mai mult să vină cu mine la pescuit.

- Dacă vrea ori nu vrea să învețe carte, asta mă privește pe mine, stăruie fata.

- Eu nu știu cum să-ți mulțumesc pentru atâta bunătate, însă trebuie să știu că numai pe el îl am.

- Fii liniștit, moșule, va trăi lângă noi ca în sânul lui Avram.

Întorcându-se acasă, pescarul a povestit femeii sale tot ce a vorbit cu jupânița și, după ce au chibzuit bine, s-au înțeles împreună să încredințeze pe băiat în mâinile acelei fete. Băiatul, când află vestea, fu nespus de bucuros, gândind că avea să șadă într-un palat, să calce pe mân-drețe de covoare, să se întindă pe canapele de mătase și de catifea, să-și vadă obrazul în oglinzi de cristal și mai ales să aibă cu ce să ajute pe

tatăl și pe mama lui. Adouazi, îmbrăcându-se cu hainele cele mai bune, își luă rămas bun de la părinți și o porni spre curtea boierească.

Când l-a văzut fata, puse de-i pregăti o baie și-l primeni cu haine noi, frumoase, apoi îi arătă noua locuință. Curând îl trimise la cei mai buni dascăli, ca să-l învețe carte și limbi străine, precum și la un dascăl de muzică, să-i dea lecții de vioară. Băiatul înainta, pe zi ce trecea, cu învățătura și toți se mirau de deșteptăciunea lui. Și numai după trei ani învăță tot ce trebuie să învețe cineva ca să treacă drept învățat. Între timp se făcuse un tânăr chipeș și frumos ca nimeni altul.

Fata, pe care a avut noroc s-o întâlnească, era singură la părinți, tatăl ei fiind cel mai bogat om din ținutul acela. Între alte bogății, avea și vreo zece corăbii, cu care călătorea așa departe, că abia se întorcea la doi, trei ani o dată și atunci era întâmpinat cu mare alai de către toți oamenii, mai săraci ori mai bogați, căci toți îl iubeau ca pe un părinte al lor, de bun și milostiv ce se arăta.

Tocmai trecuseră trei ani de la plecarea lui și lumea îl aștepta să se întoarcă din călătoriile sale și se pregătea să-i facă o primire cu mare cinste.

Tot atunci se întâmplă să se întoarcă și băiatul de la învățătură. Fata îl chemă îndată la ea și-i spuse:

-în curând are să vină tatăl meu. Aș vrea să spui oamenilor de pe aici că ai venit din altă țară, că ești un prinț străin, dar ți-a plăcut cetatea noastră, și că te-ai hotărât să zidești un palat în dreptul casei noastre. Apoi vom vedea ce are să se mai întâmple.

Spunând acestea, fata îi dădu o pungă mare de galbeni, să aibă de cheltuială, și băiatul se făcu nevăzut.

Peste un timp, înapoindu-se, cumpără un loc peste drum de curtea boierească, puse oameni să-i construiască un palat mare, spunându-le că el este un prinț străin, care a rămas prin partea locului fiindcă i-a plăcut foarte mult să se așeze în această țară.

Nu trecu multă vreme după aceea și sosi tatăl fetei, cu cele zece corăbii încărcate cu mărfuri și lucruri scumpe. Toți, cu mic cu mare, s-au repezit spre țărm și l-au întâmpinat ca pe un împărat, cu mare bucurie.

Numai cel ce trecea drept prinț străin s-a ținut de o parte.

A doua zi, ieșind în cerdacul casei sale, domnul cel bogat văzu peste drum mărețul palat, întrebând pe soția lui al cui este, ea îi răspunse:

- Nu știu, dragul meu, ce să-ți spun. De curând a venit aici un frumos prinț, care a zidit acest palat. Mie, să-ți spun drept, tare mi-a plăcut și socot că *ar* fi bine să ni-l facem ginere.

- Gândul acesta nu e rău, dar trebuie să-l cunoaștem mai de aproape, să vedem dacă e vrednic de noi.

Tatăl fetei, vrând să afle mai multe despre acest prinț străin, se ducea mereu la cafenea. Toți îl salutau ridicându-se în picioare, numai băiatul nu se mișca de la locul său. Totuși, prin mijlocirea unor oameni de seamă, tatăl fetei reuși să-l cunoască și în curând se împrieteniră, rămânând foarte încântați unul de altul.

Când domnul cel bogat se duse voios acasă și dete cu ochii de nevastă-sa, îi cuvântă astfel:

- Nevastă, ai avut dreptate, acest tânăr e o comoară de om și mâine am de gând să-l poftesc la masă și să-i arăt dorința noastră de a-l avea ginere.

Fiind chemat la curtea boierească, băiatul veni la ceasul convenit, dar se prefăcu că n-o

cunoaște deloc pe fata lor. După ce statură mai mult de vorbă, în cele din urmă tatăl fetei cuvântă:

- Noi, dragul meu, te-am chemat să-ți spunem că ținem la tine și te-am ales din par-te-ne ca să fii feciorul nostru; noi nu avem alți copii, ci numai o singură fiică, și dorim pentru ea un om cumsecade, ca s-o vedem bine așezată la casa ei, să ne bucurăm și noi de fericirea ei.

Învățat mai dinainte de fată cum să se poarte și cum să vorbească cu părinții ei, el răspunse:

- Vă rog să mă iertați, dar eu nu pot face nimic fără învoirea părinților mei. Am să le scriu și, dacă ei se vor învoi, sunt gata să rămân mai departe aici și să iau pe fiica voastră de soție, căci este neîntrecut de bună și frumoasă.

- Bine, fătul meu, să le scrii și poate să fie cu noroc.

După masă, mulțumind frumos pentru cinstea ce i se făcuse, băiatul plecă înapoi acasă. Adoua zi chemă un slujitor de încredere și-i porunci:

- la un cal sprinten, ține aceste scrisori și așterne-te drumului, umblă ori încotro vrei și să te înapoiezi numai peste o lună. La întoarcere, când te va întreba cineva de unde vii, să spui că ai fost la tatăl prințului tău.

Slujitorul încalecă îndată pe un cal
șoiman și plecă încotro văzu cu ochii.

După ce trecu aproape o lună, tatăl
fetei, ieșind ca de obicei în cerdac, văzu
un călăreț venind în goana calului,
oprindu-se la poarta casei tânărului prinț
și înmânându-i acestuia un plic
voluminos. Băiatul luă una dintre scrisori
în mână și o citi. Ispitit, tatăl fetei dădu
fuga la el, între-bându-l de răspuns.

-Am primit multe scrisori, de la prieteni
și de la rubedenii, și toți își arată părerea
de rău pentru înstrăinarea mea, dar
părinții, în bunătatea lor, se învoiesc și îmi
dau binecuvântarea, rugându-mă să nu-i
uit, să mă duc să stau și pe la ei. Tatăl
fetei și toată familia erau în culmea
bucuriei. Grăbiră pregătirile pentru
nuntă, chemară lăutari și puseră să dea
cep la butoaiele cu vin, spre a se înveseli
toți nuntașii. Au venit oameni până și din
împrejurimi, ca să fie de față la această
petrecere și să vadă tânăra pereche
despre a cărei frumusețe mersese vestea
pretutindeni. Toate corăbiile, care se
aflau ancorate în port, au fost împodobite
ca de sărbătoare, cu flamuri, și tunurile
bubuiau de zguduiau pământul.

Sosi și ceasul cununiei. Lume nenumărată se strânsese în jurul palatului ca din basme, luminat din toate părțile, și toți erau îmbrăcați în haine noi, ca de sărbătoare. Iar pe mireasă, îmbrăcată în alb, purtând o trenă toată cu flori cusute în argint, o urmau douăsprezece fete, care aveau coroane de argint pe cap.

Când petrecerea și jocul erau în toi, se apropie de mireasă cea mai bună prietenă a ei, căreia ea i se destăinuia fără teamă, și-i zise:

- Vezi cum un băiat de pescar se însoară cu o fată de domn!

Din nenorocire, băiatul auzi aceste vorbe și se întrista în sufletul său. Cum pleacă oaspeții, chipurile că merge să-și schimbe hainele, se furișă în cămăruța unde își lepădase hainele de pescar, le îmbracă și o luă tiptil spre țărm, fără a fi recunoscut de nimeni.

Era o vreme caldă, de vară. Stelele străluceau pe cer, noaptea era plăcută și răcoroasă.

Tocmai când a ajuns pe malul mării, o corabie sta gata de plecare spre altă țară. El făcu semn luntrașilor, să-l ia și pe el. Dar ei, fiind ocupați cu dezlegarea odgoanelor, nu voiau să-l mai ia, ca să nu întârzie plecarea. Dar unul dintre

ei îl înștiința pe căpitanul corăbiei. Căpitanul se ivi îndată pe punte și strigă:

- Lăsați-l să vină, și haideți, nu mai pierdeți vremea!

Băiatul urcă pe corabie. Marinarii ridicară ancora, întinseră pânzele, corabia se puse în mișcare și porniră spre larg.

După o călătorie de mai multe zile, sosind la un liman, băiatul coborî și, mergând în neștire în cetatea aceea, dete de o piață mare. Se opri în fața unei prăvălii, unde un harap împletea zimbiluri¹. Băiatul căută prin semne să-l facă pe harap să priceapă că el îi cere să-l primească ucenic la dânsul, spre a-și agonisi hrana.

Harapul, fiind om bun și milos, l-a primit și a început să-l învețe a împleti panere din papură. Deștept din fire cum era, băiatul deprinse repede meseria și făcea niște coșuri așa de bine lucrate, de întrecea chiar pe meșterul său.

Veneau mușterii de pretutindeni să cumpere marfă din dugheana harapului.

Nu trecu mult și el se îmbogăți prin sâr-guința ucenicului său.

¹ Zimbil - coș împletit din papură sau din rogoz (n. red.).

- Dumnezeu mi l-a trimis pe mut, se lăuda harapul către cunoscuții lui.

Se vede că supărarea îl făcuse pe băiat să nu mai scoată o vorbă. Atâta începu să-l iubească harapul, că îi cumpără haine noi, de-l îmbrăcă frumos, și împărțea bucatele cu el la masă.

Într-una din zile, băiatul ceru, tot prin semne, să-i aducă o vioară. Când a auzit meșterul că mutul îi cere o vioară, să cânte cu ea, ca să nu-i strice pofta, îi cumpără o vioară mai proastă. Cum o văzu, mutul o și azvârli cu dispreț cât colo și îi dete a înțelege că trebuie să se ducă singur să-și aleagă una.

- Haide, mutuie, îi zise harapul, să mergem, să-ți alegi tu singur o vioară cum îți place.

Când au intrat în dugheana cu viori, băiatul se uită în dreapta și în stânga și într-un colț zări o vioară de mare preț și rămase cu ochii la ea. Se miră și negustorul că mutul și-a ales vioara numai cu ochiir

- Să vedem acum dacă știe să și cânte.

Când mutul trase din arcuș și începu să cânte, negustorul și meșterul harap rămaseră uimiți, îndată vioara a fost cumpărată pe prețul cerut de negustor și ei se întoarseră la prăvălia lor.

în toate serile, băiatul cânta și lumea se strângea droaie în fața dughenei, ca să asculte cântecul fermecător al viorii lui. Cum înceta băiatul să cânte, fiecare din cei ce ascultau muzica aceea suavă cumpăra câte un paner.

Din zi în zi se lățea vestea despre cântărețul mut, așa că în curând zvonul ajunsese și la urechile împăratului acelui ținut.

Într-o zi, se înfățișă un om la curte și zise împăratului:

- Măria-ta, s-a pripășit la noi un mut, care cântă la vioară așa de minunat, că mișcă până și pietrele și îmblânzește până și fiarele!

Auzind una ca asta, împăratul porunci să i se aducă numaidecât acel cântăreț mut. De la întâia atingere de arcuș, împăratul fu cucerit de o așa cântare măiastră. De aceea îl și luă la curte și chemă tot felul de vraci spre a-i tâlcui dacă muțenia lui e din născare și dacă are leac.

- Cum se poate, măria-ta, un mut din năs care să fi învățat cântări așa de frumoase și să le cânte cu așa măiestrie? spuneau oamenii.

Atunci împăratul a dat sfoara în țară prin crainici, că aceuia care va vindeca pe mut îi va hărăzi jumătate de împărăție, altminteri îi va reteza

capul. Au ieșit crainici în toate părțile lumii și au vestit porunca împăratului. Mulți vraci și vrăjitori s-au înfățișat, dar nici unul nu s-a găsit în stare să vindece pe mut, și așa pe rând își pierdeau capul.

În vremea asta, mireasa părăsită aștepta în zadar să se întoarcă mirele ei. L-a căutat în toate părțile, dar nicăieri n-a dat de el. Bietei fete îi venea să moară de necaz: a cernit tot palatul cu perdele, s-a îmbrăcat și ea toată în negru, dar tot nu-și pierduse nădejdea că-l va găsi vreodată. L-a venit într-o doară gândul să dureze o fântână de marmură cu cinci șanțuri spre țărmul mării și să pună în fruntea ei chipul cioplit al băiatului, înfățișat întocmai așa cum cânta el din vioară. Așeză doi păzitori de o parte și alta, ca să asculte zi și noapte orice s-ar spune despre iubitul ei.

Într-o zi, către seară, doi oameni de pe o corabie au ieșit să ia apă de la fântână. Pe când unul umplea vasul, celălalt se uita mirat la chipul de marmură al cântărețului.

- la vino și vezi, frățioare, zise acesta din urmă, nu seamănă acest chip cu mutul văzut de noi în prăvălia harapului?

- E leit el, răspunse cel dintâi.

Cum vorbeau așa, paznicii pun într-o clipă mâna pe ei, să-i ducă la stăpâna lor.

- Nu vă temeți, căci numai o întrebare are să vă facă și apoi o să vă dea drumul.

Aduși în fața fetei, ea numaidecât îi iscodi:

- Oameni buni, unde ați văzut voi pe acela care seamănă cu chipul de marmură de la fântână?

Dânșii îi mărturisiră tot ce știau despre mut, cum a fost chemat la curte și cum împăratul, care îl iubește mult și dorește vindecarea lui, a trimis în mai multe rânduri crainici spre a da vești în toate părțile că acela care îl va însănătoși, îi va dăruia jumătate din împărăție, iar de nu, unde îi stau picioarele, îi va sta capul. Mulțumindu-le pentru știrile aduse, de bucurie, ea le-a făcut câte un dar și ei au plecat la corabie.

Fata nu-și mai pierde vremea, se dezbracă de rochia neagră și îmbracă haine bărbătești, pune ochelari la ochi și o pălărie neagră, își luă un toiag, se făcu vraci mare și călători pe mare până în țara unde se afla mutul.

Îndată după sosire, vesti printr-un crainic că a venit un nou vraci în stare să vindece un mut din naștere. Adusă în fața împăratului, ea îi zise:

- Măria-ta, eu sunt un mare meșter în vindecarea mușilor. Dacă în patruzeci de zile nu-l voi face sănătos pe mutul măriei-tale, îmi dau capul.

- Nu ți-e milă de tinerețea ta? întrebă împăratul.

-îmi cunosc meșteșugul și nu mă tem, dar cer o învoială: o locuință unde să nu intre nimeni, decât eu și mutul.

- la seama bine, că nu pot să te cruț de pedeapsă, încheie împăratul.

După ce se întâlniră laolaltă, vrăciul nostru, rămânând singur numai cu mutul, scoase hainele bărbătești și le îmbrăcă pe cele de mireasă ce și le adusese cu ea și începu să se roage de băiat și să plângă dinaintea lui:

- Nu ți-e milă de mine, nu sunt eu mireasa ta? Nu sunt eu cea care te-am iubit de când erai un copil andru și ți-am făcut atâta bine?

La fiecare întrebare, el rămânea tot mut. Ba se prefăcea că nici măcar n-o cunoaște, ba făcea tot felul de semne, ca să arate că nu înțelege nimic din vorbele ei.

Așa trecură treizeci și nouă de zile și iată că, nici când se luminase în a patruzecia zi, băiatul

nu voia să deschidă gura și stătea mut.
Fata îl crezu și zise:

- De ce să mai trăiesc dacă nu am
putut să-l
vindec?!

Își aruncă pe foc rochia de mireasă
și îmbracă haine bărbătești, îl sărută pe
băiat, plânse și se vaită până nu mai putu,
gândind că i s-a apropiat ceasul din urmă.
Au venit păzitorii de la palat să vadă dacă
mutul a vorbit. Domnița le spuse s-o ia și
s-o ducă la locul de osândă, că nu l-a putut
tămădui. Atunci au pus-o în caleașca, s-o
ducă afară din oraș. Mutul făcu semne
deznădăjduite să-l suie și pe el, dar
oamenii, după porunca împăratului, nu
putură să-l ia cu dânșii.

Venise lume peste lume să plângă pe
tânărul vraci. Când sosi ceasul să-și ia
pedeapsa, veni și mutul în fuga mare
strigând:

- Stați!

Toată lumea rămase încremenită
auzind că mutul a glăsuit. O tăcere de
mormânt îi cuprinse pe toți, așteptând să
vadă ce are de vorbit mutul.
Descleștându-și gura, băiatul zise miresei
sale:

- Fiul unui pescar nu se cuvenea să
se
însoare cu fata unui domn, dar iată că
acum un
fiu de pescar scapă de la moarte o fată de
domn.

Apoi o îmbrățișa și amândoi plânseră de mare fericire și porniră către palat. Aci povestiră împăratului toată viața lor, de cum se cunoscuseră până în ultima clipă. Împăratul se arătă deplin mulțumit și, binevoitor, le-a dăruit jumătate din țara lui și i-a înfiat, că tot n-avea moștenitori. Au chemat și pe părinții lor și au îmbrăcat pe fată într-un nou veșmânt de mireasă și mai frumos și au făcut o petrecere din cele mai mari.

Dar nici eu n-am fost acolo, nici voi n-o să mă credeți.

După cum am auzit-o, așa v-am povestit-o.

Zâna apelor

A FOST ODATA un fecior de împărat, care nu voia în ruptul capului să se însoare. Împărăteasa, mama lui, de teamă că el va încărunți și că nu va lăsa în rândul lumii un moștenitor din osul lor, îi aducea mereu prințese, dar el nici nu ridica ochii la vreuna din ele.

în împărăția vecină erau trei surori, care de care mai frumoase; împărăteasa se întreba dacă nu cumva fiul ei iubește pe vreuna din ele și nu vrea să-i destăinuie, și atunci pofti pe cea mai mare să vină la ei, la palat.

Cum veni fata, ea o sărută pe frunte, o luă de mână și o însoți până în odaia fiului ei și-i zise:

- Te-am adus aci, draga mea, voind a mă încredința de nu cumva fiul meu te iubește. Dacă va fi adevărat, să știi că te voi face mireasa lui.

Seara, când se întoarse prințul și intră în odaie, șezu pe scaun și începu să citească și să scrie, fără să se uite împrejur; iar fata așteptă ce așteptă, până o fură somnul și adormi pe canapea.

Dimineața, când se duse împărăteasa să-i vadă, o găsi singură.

- De cum a venit prințul, îi spuse ea, nici nu s-a uitat la mine, ci mereu a scris și a citit, apoi a ieșit din odaie fără să-mi zică o vorbă.

Împărăteasa îi mulțumi, dăruindu-i un frumos inel și o rugă să-i trimită pe sora ei mijlocie.

Sosind acasă, fata povesti cele întâmplate; sora cealaltă se găti și plecă și ea să-și încerce norocul. Împărăteasa o primi tot așa de bine și după ce o însoți până în odaia fiului ei, îi zise:

- Dacă prințul te iubește cu adevărat,
te voi
face mireasa lui.

Pe înserate, prințul se întoarce acasă,
se așează pe scaun și, fără să-i arunce
măcar o privire, începu să citească și să
scrie, după obiceiul lui; când termină ce-
avea de scris, plecă în grabă. Ca și sora
ei, fata adormi pe canapea.

Dimineața, veni împărăteasa să vadă
ce au vorbit împreună, dar fata îi spuse
că nici măcar n-a vrut să se uite la ea.

Împărăteasa îi dăruie și ei un inel și o
rugă să-i trimită pe sora cea mai mică.
Aceasta era cea mai deșteaptă, dar și cea
«mai frumoasă dintre ele. Când sosi la
palat, împărăteasa o găti cu podoabe de
ale ei și o iasă să-l aștepte pe prinț. Dar
înainte de a intra în odaia acestuia, fata
văzu o colivie cu o pasăre și o luă cu ea
înăuntru.

Prințul, cum veni, se așează la masă
și se puse pe scris și pe citit, cu ochii
ațintiți în carte.

Dacă văzu și văzu că prințul nu se
uită la ea, fata începu a cuvânta păsării:

- Bună seara, puică, nu-mi ciripești?

Măcar

tu, colivie, și tu, sfeșnice, nu-mi vorbiți?

Atunci prințul descleștă gura:

- Șandanum, șandanusum!

- Buiurum, şandandum! răspunse ea,
dar, de
sfială, nu mai scoase o vorbă; iar el,
isprăvind cu
scrisul, o şterse.

Dimineaţa, când o întrebă
împărăteasa de purtarea prinţului, fata îi
răspunse:

-Cum a intrat prinţul, mi-a poftit bună
seara!

Atunci împărăteasa o rugă să mai
rămână o zi. Seara, fata vorbi iar cu
pasărea şi cu sfeşnicul, iar prinţul
răspunse iar păsării şi sfeşnicului.

Surorile o aşteptară să se întoarcă
acasă, dar ea nevenind, ele merseră la
palat, unde o găsiră veselă în compania
fetelor de la curte şi a împărătesei. Când
o întrebă de ce nu vine acasă, ea le
dădu de înţeles că nu o lasă împărăteasa
să plece de acolo.

- Cum, ţi-a vorbit prinţul?

- Da, am vorbit cu el de mai multe
ori.

Şi surorile ei pe dată se învineţiră de
ciudă şi se înapoiară acasă. Cum ieşiră
din palat, se mângâiară între ele:

-Vezi, soră, nu e adevărat că a vorbit
prinţul, dar îi place ei să stea la palat şi
ne minte.

- Ştii ce să facem? Să-i aducem
mărgă
ritarul ce-l are de vânzare giuvaergiul, să
vedem
dacă i-l va cumpăra prinţul.

A doua zi, luând mărgăritarul de la giuvaergiu, se duseră iară la curte și o întrebară pe sora lor dacă poate să se roage de prinț să i-l cumpere. Ea le ceru să aștepte răspunsul pe a doua zi. Atunci surorile ei lăsară acolo mărgăritarul și plecară către casă. Mergând pe drum, vorbeau între ele:

- Să vedem ce are să se facă și cine are
să-i cumpere piatra scumpă.

La venirea prințului, fata îl
întâmpină:

- Șandanum, șandanusum. Și el, la
fel:

- Buiurum, șandanum.

- Surorile mele mi-au adus acest
mărgăritar, să-l cumpăr; pot să-l iau sau
nu?

- Șandanum, șandanusum, draga
mea pasăre, iată cheile de la dulap,
galbenii sunt în sertar, descuie și ia ce
vrei.

Dimineața, ea împărtăși împărătesei
că fiul ei i-a dat bani să cumpere ce vrea.
Atunci împărăteasa, de bucurie, o
îmbrățișa ca pe copila ei.

Când veniră surorile la curte, ea le
întrebă cât costă mărgăritarul, îl plăti și-l
opri la ea. Atunci ele se înveninară și mai
tare, dar tot nu voiră să creadă că prințul
a vorbit cu dânsa.

- Să n-o crezi, soră, spuse una dintre ele, doar știm noi că e o mincinoasă. Împărăteasa i-a dăruit mărgăritarul.

- Să-i aducem acum o pereche de brățări, să vedem, o să le cumpere și pe astea? propuse cealaltă.

În cealaltă zi veniră la sora lor cu o pereche de brățări de la giuvaergiu; iar dânsa îl rugă pe prinț să-i cumpere și brățările. Când veniră din nou după bani, îi spuseră:

-Tu ești acum împărăteasa; nu ne chemi la masă, să vorbim și noi cu cumnatul nostru?

Ea le răspunse:

- Să-i vorbesc deseară și, dacă el va în cuviința, o voi face cu plăcere.

Apoi se închise în camera ei și se puse pe plâns: „Ce să mă fac acum? Surorile mele caută numaidecât să-mi facă rău și nu știu cum să scap de ele”.

Seara, când prințul se întoarse acasă și începu să scrie ca de obicei, ea începu a plânge și a se văicări, de nu mai putea să se țină pe picioare.

- Șandanum, șandanusum, zise ea.

- Buiurum, șandanum, ce ai, pasărea mea, sfeșnicul meu, de plângi? o întreabă prințul.

- Surorile mele doresc să le chem la o cină,
iar eu nu pot să le fac pe voie; de aceea mi-am pierdut firea.

El însă o domoli, grăind:

- Dragă pasăre, dragul meu sfeșnic,
bu
cătarii sunt jos, găște, rațe, găini câte
vrei, pune
să le taie și ospătează-le pe surorile tale.

Și ea se duse la împărăteasă și-i spuse:

- Prințul s-a învoit să le primesc pe surorile mele și mi-a zis să dau poruncă bucătarilor ca să întindă o masă, cum știi ei mai bine. Măria-ta ce crede că pot să fac?

- Dacă prințul ți-a spus, așa să faci; cheamă deci oamenii și pune tu singură la cale.

Fata chemă pe vânători și-i trimise după vânat, apoi pe bucătari și le dete zor să taie găște, rațe și găini și să le pregătească ospățul. Tânăra fată era așa de bună și drăguță, încât toți cei din palat o iubeau și-i făceau pe plac. La urmă, fata chemă pe rânđaș și-i spuse și lui despre această cină, dar îi mărturisi că prințului nu va fi de față și-l învăță ca îndată ce se vor așeza și-l vor aștepta pe prinț, ca să înceapă ospățul, el să scoată murgul din grajd pe ușa din dos, să-l aducă în curtea pietruită și să-i dea drumul să tropăie tare, încât

tropotul să se audă până înăuntru în casă, apoi să trimită la dansa un argat, care să-i spună: „Vino, domniță afară, că prințul vrea să-ți spună ceva”.

Așa și făcură. Sosi și ziua când surorile trebuiau să ia parte la masă. împărăteasa era bucuroasă că după atâta amar de vreme va prânzi cu fiul ei, dar surorile zâmbeau neîncrezătoare, bănuind că toate erau niște prefăcătorii. Fata se ducea din când în când spre fereastră și se făcea că vrea să vadă pricina întârzierii dragului ei. Când deodată se auziră tropote de cal, ce aleargă în curte. Cele două fete se îngălbeniră de spaimă, numai cea mezină se îmbujora. Numaidecât se arată un argat și zise:

- Poftim jos, domniță, te cheamă prințul.

Degradă ea ieși afară, unde se trase într-un loc dosnic și începu a plânge. Cum mergea înapoi și încolo, neștiind încotro s-o ia, calcă pe o lespede de marmură, care îndată se clinti din loc. Ridică lespede și văzu o scară. Coborând pe scara aceea, ajunse pe un șes foarte întins și mlăștinos. Acolo începu să se plimbe în stânga și în dreapta, până dete de un loc plin de mărăcini și spini, unde găsi pe prinț dormind și alături de dansul o zână și un copilăș. Fata își dădu imediat seama că descoperise taina prințului.

Atunci se repezi fără zăbavă înapoi la palat și-i spuse împărătesei că prințul nu poate veni la masă, dar c-a rugat-o să-i ducă două maramे de mătase, una trandafirie și alta albă, un pieptene de argint și o plăpumioară de mătase pentru un copilăș, deoarece născuse femeia unui om credincios al său și vrea să i le dea în dar. Împărăteasa porunci să i se dea tot ce dorise. Fata luă lucrurile și o încredința că, îndată ce va pune darurile în mâna prințului, va veni fuga înapoi la masă.

Coborî pe scara cea tănuită, de sub piatra mișcătoare, și încet-încet se apropie de zână, îi netezi părul încâlcit de spini și o înveli cu marama cea albă, așternu plapuma de mătase, ridică pe copil și-l puse deasupra, după ce mai întâi îi netezi și lui părul încâlcit de spini, și-l acoperi cu marama cea trandafirie.

Apoi se sui iară la palat și se așeză la masă, spre a se opsăta cu surorile și cu împărăteasa. Zâna apelor, căci ea era, trezindu-se, se văzu pe sine și pe pruncul de-alături îngrijiți și cu maramele cele frumoase; uimită, se întoarse și zise către prinț:

- Cine a fost ființa care a avut grija și bunătatea asta pentru noi?

El s-a jurat că nu a văzut nici o femeie:

- Tu știi bine că mi-ai iuat lumina ochilor și nu pot vedea o altă femeie afară de tine.

Și îi povesti cum în fiecare seară aude o femeie stând de vorbă cu pasărea și cu sfeșnicul, dar că n-a putut-o zări cu ochii lui.

Zâna apelor îi dete un talisman și îi grăi:

-Îți dau acest talisman ca să-ți redea lumina ochilor, dar te rog să-mi juri că nu iei de soție altă femeie, decât pe aceea care ne-a îngrijit pe mine și pe copil.

Și deodată, cum bătu ea din palme, se stârni un mare vârtej de ape și un vânt ca acela care luase pe prinț, într-o zi când era la vânătoare, și ridică și pe copilaș și spinii și se făcură nevăzuți cu zână cu tot.

Atunci se auzi un glas prin vârtej, zicând:

- Rămâi cu bine! Tu n-ai să mă mai vezi, nici pe mine, nici pe copilașul meu!

Era pe la amurg, și prințul, suindu-se în odaia sa, găsi pe tânăra fată cufundată în jale. El o îmbrățișa cu drag și o mângâie zicând:

- Să încetăm de acum cu mâhnirea și nici tu să nu destăinui cuiva ce ai văzut, nici eu ce știu. Să uităm și să ne gândim la viitor. Eu sunt

fericit că m-ai scăpat de vraja zânei. Hai să mergem la mama, să-i sărutăm mâna și de mâine să ne pregătim de cununie.

Se duseră la împărăteasă, îi sărutară mâna și-i cerură binecuvântarea. În ziua următoare au început să cânte lăutele și se făcu o nuntă împărătească, la care se bucură toată lumea, afară de surorile cele haine, care plesneau de necaz că sora lor îl făcuse pe prinț s-o iubească. Și așa, prin bunătatea și dragostea ei, mezina cea înțeleaptă l-a salvat pe prinț de blestem și au trăit mulți ani, fericiți.

Lacul vrăjit

A FOST ODATA un împărat care avea trei fii. Când au crescut băieții și s-au făcut mari, venindu-le vremea de însurătoare, bătrânul împărat a adus trei arcuri și trei săgeți, a dat fiecărui fiu câte unul, zicându-le să se suie pe acoperișul înalt al palatului și să tragă cât mai

departe și în orice loc s-ar opri săgeata, de acolo să-și ia nevasta.

După ce se urcă pe acoperișul palatului, ochi cel mai mare dintre frați, iar săgeata lui nimeri în curtea unui palat mareț. Acolo găsi o fată ne-închipisrit de frumoasă, pe care și-o alese de soție. Se sui și fratele mijlociu și ținti, iar săgeata lui căzu peste un conac mare. Și aci era o fată de toată frumusețea, pe care prințul al doilea și-o alese de soție. I^a venit rândul fratelui mic, el însă nu se grăbea. Dar împăratul, înainte de a le da arcurile și săgețile, le făcuse trei palate deosebite de al său, și le zisese:

- Dragii mei copii, să vă însurați și să
vă
așezați în palatele voastre cu nevestele și,
după
moartea mea, cel care va moșteni tronul să
treacă
în locul meu.

Frații mai mari s-au mulțumit și au ascultat sfatul părintesc, cel mic a rămas flăcău; el trăgăna azi-mâine să tragă săgeata și vremea trecea și-l găsea tot nepăsător.

Într-o zi, când toată familia era strânsă la masă, împăratul grăi fiului său cel mai mic:

- Fătul meu, dacă vrei să te
binecuvântezi și să
mor mulțumit, îndeplinește-ți datoria ca și
frații tăi.

Printul cel mic îi răspunse:

- Tată, nu vreau să stric voia ta.
Măine voi vedea și eu care mi-e ursita.

Și a doua zi, urcându-se pe acoperișul palatului, trase din arc și urmări din zbor săgeata până la cădere. Se dete jos și alergă spre locul unde a căzut, căută pe ici, pe colo, nu zări nici un castel și nici o colibă, ci un lac mare, în care o broască înota cu săgeata în gură. Aruncându-se în apă, prinse broasca și o aduse acasă. După ce-i dete drumul în odaie, îl cuprinse o jale nespusă neștiind ce să spună tatălui său. Alungă toți slujitorii din palat, ca să nu afle lumea și mai ales cumnatele sale, și să-l batjocorească. Nu mai voia să fie împreună cu ceilalți și-și mistuia amarul cu vânătoarea.

Într-o zi aduse bun vânat și-l anină într-un colț, după ușă. Apoi gândi în sine să se ducă la tatăl său, spre a i se destăinui, dar cu rugămintea să nu prindă de veste frații, fiindcă așa i-a fost partea lui. Se duse deci și îi povesti tot ce s-a petrecut cu săgeata aruncată de el. Taică-său se îndurera foarte de această nenorocire a fiului mic, mai ales că tocmai pe el îl avea mai drag. Îi zise așadar:

- Ei, fătul meu, așa a fost să fie, să rămâi burlac.

Pe când sta de vorbă cu tatăl său, broasca rânduia prin casă. Ieșind din țeastă, îndată se prefăcuse într-o domniță frumoasă, îmbrăcată în rochie albă de mătase și cu mâneci suflecate; se apropie apoi de fereastră, bătut din palme și o broscuță sui scările, se desprinse și ea din țeastă și, preschimbându-se într-o tânără fată, se apucă de lucru: aprinse focul, găti vânatul, jumuli păsările, le înfrigări, ajutată de prințesă, care puse masa și așeză mâncările. Cum isprăvi treaba, broscuța intră în țeastă și o tuli; broasca mare intră și ea în țeastă și se ghemui într-un colț.

Când veni prințul, ce să vadă? Toate rânduie și la locul lor, masa pusă, bucatele gustoase. „Oare cine să-mi fi făcut toate astea?” se întrebă el. Se uită de jur-împrejur, dar nu văzu pe nimeni. Se așeză la masă, mănca cu poftă, apoi ridică broasca pe masă, punându-i dinainte o farfurie cu mâncare și plecă.

Când se întoarse acasă, găsi toate la locul lor, farfuriile și toate vasele spălate, fără să vadă picior de om. Atunci gândi în sine: „Aci e o mare taină; mâine mă voi duce la vânătoare și voi aduce vânat, îl voi anina după ușă și mă voi ascunde”.

Zis și făcut. Sculându-se cu noaptea în cap, porni la vânătoare. Vânănd ceva păsări, veni cu ele acasă, le spânzură după ușă și, înveșmântat cu alte haine, coborî scările, încuie poarta și apoi intră iarăși în palat pe o porțiță a grădinii. Broasca, de cum auzi închizându-se poarta, ieși din țeastă și se făcu o domniță frumoasă:

*Că soarele în loc se oprea
Și luceafărul mai mult
lucea!*

Cum o văzu prințul, din ascunzătoare, rămase fermecat de frumusețea ei. Și, ca și în ziua de mai înainte, veni o broscuță care se pre-schimbă și ea într-o tânără fată. Prințul le văzu pe amândouă trebăluind prin casă. Când fură gata, se închise fiecare în țeastă ei.

Prințul se întoarse tiptil și intră iar în palat, urcându-se spre iatacul său. În sufragerie găsi masa întinsă. Se așeză și ospăta bine, apoi, plimbându-se de-a lungul prin odaie, se apropie de broasca din colț, o netezi și-i zise:

- Tu ești și rămâi a mea, fie ce o fi, eu nu mă mai însor. Tu ai prins săgeata. Eu nu mai vreau să știu de nici o altă soție. Încalțe de mi-ai vorbi,

mi-aș petrece vremea bucuros, și îndeosebi, dacă mi-ai spune cine se furișează pe aici și-mi gătește aceste bunătăți.

Broasca numai pironea ochii asupra lui, însă nu glăsuia nimic.

Nu se știe cum, dar în cele din urmă se zvoni că săgeata micului prinț căzuse într-un lac și că dăduse de o broască, pe care o ținea acasă.

Într-una din zile, cumnatele i-au zis:

- N-o aduci la noi și pe soția ta s-o vedem?

Și el, podidindu-l lacrimile, plecă de acolo

cu inima frântă. Când ajunse acasă, găsi masa gata. De astă dată mancă fără chef și, întristat, plecă la culcare.

A doua zi se ascunse iar și tocmai când broasca vru să bată din palme ca să-i vină în ajutor broscuța-slujnică, el se repezi, luă țeasta și o azvârli în foc. Broasca alergă și țipă tare:

- Mă arde, mă arde!

Numaidecât prințul înșfacă țeasta de pe jăratec și o lepădă într-un vas de aur plin cu apă. Apoi căzu la picioarele ei și o rugă să nu se mai închidă în țeastă.

- Nu vezi cât sufăr? Nu pot să-mi scot fața în lume, să văd cum frații mei își bat joc de mine,

când tu ești de o sută de ori mai frumoasă
decât nevestele lor.

Atunci ea își deschise inima și-i
vorbi:

- Sunt de neam împărătesc și trăiam
odată
bine cu părinții mei, dar am fost
blestemați de
un vrăjitor ca împărăția noastră să se
scufunde în
adâncuri de ape, iar noi să fim bătuți de
soartă. O
zână bună m-a încredințat însă că dacă
voi găsi
un suflet bun, care mă va iubi și nu va
blestema
ceasul când mă va întâlni, mă voi face din
nou
cum am fost. Am rămas totuși broască,
numai ca
să te pun la încercare. Acum când te cunosc
și nu
mă îndoiesc de tine, doresc să-ți aduc
fericire și
ție și celor din jurul tău.

Auzind povestea asta, băiatul nu mai
putea de atâta noroc ce dăduse peste
dânsul. Domnița îl îndemnă să arunce
țeasta într-o fântână, că numai așa va
rămâne cum este, pe totdeauna. După ce
se duse și lepădă țeasta în fântână, la
întoarcere grăi:

- Să rămânem în palatul meu și să
nu
destăinuim nimănui nimic.

Într-o zi, când se prăznuia ziua de
naștere a împăratului-tată, fratele cel
mare vru să cheme familia lor toată la
masă. Rând pe rând, veniră cu

toții și, când ședeau de vorbă împreună, ei începură a-l lua în batjocură pe frățiorul lor. Râdeau și întrebau:

- De ce nu-ți aduci și tu nevasta, s-o vedem

și noi și să petrecem împreună?

Supărat și scos din fire, se întoarse acasă. Nevasta îl simți că e întristat și-l întrebă ce are.

- Ce să am? Fratele mai mare vrea să dea o masă de ziua tatălui meu, și toți și-au bătut joc de mine, întrebându-mă de ce nu o aduc și pe nevasta mea, la masă.

- Bine, dacă este vorba așa, și tu vrei, mergem. Dardu-te mai întâi la lacul de unde m-ai luat și strigă de trei ori: „Cairara”. Și îndată ce ai să auzi: „Pichichi”, să răspunzi: „M-a trimis fica voastră, *Ghioace*, să-mi dați o vergea de aur și una de argint, precum și un ou de lebedă și două de rață!” Tu să le iei și să vii înapoi.

El ascultă orbește de vorba ei și făcu întocmai, aducând vergelele și ouăie. A doua zi, când avea loc ospățul, domnița lovi o dată pământul cu vergeaua de aur și răsări, cât ai clipi, trei roabe; lovi a doua oară și ieși o alta, care purta o mulțime de haine și rochii și tot felul de podoabe de diamante și de aur.

Se îmbrăcară amândoi numai cu haine cusute în fir de aur și mătase și se împodobiră cu scumpeturi. Când fură gata de plecare, ea mai lovi o dată pământul cu vergeaua de aur și răsări o caleașca de aur, trasă de patru cai bălani, care așteptau în curte, izbind din copită de scăpărau scânteii.

În vremea asta, cumnatele se plimbau încoace și încolo prin palat, râzând și chicotind:

- Oare când o să vină broasca?

Și cum hohoteau de râs, văzură deodată un rădvan strălucitor, cu slujitori numai în fireturi, tras de patru cai bălani, care se opri la poarta lor. Eie se uitară mirate și-și frecară ochii spre a se dumeri cine coboară și văzură cum slujitorii iau de mână o domniță frumoasă și o ajută să se dea jos. Se priviră una pe alta încremenite; apoi văzură cum coboară și prințul și cum bărbații lor primesc și însoțesc frumusețea asta de domniță pe scara palatului și cum ea merge la socrul ei, iar socrul o îmbrățișează cu lacrimi de bucurie.

Ea îi dăruie un ou de lebedă, apoi salută pe cumnați și le dădu și lor câte un ou de rață.

Cumnatele începură să râdă:

- Ce mai daruri, niște ouă!

Domnița, cu zâmbetul pe buze, rugă atunci pe socrul ei să spargă oul pe care i-l dăruise, împăratul făcu întocmai. Și ce să vadă? O coroană de diamante, care strălucea împrăștiind lumini de flăcări. Ea o luă și cu mâna ei o puse pe capul împăratului. Cumnații, atunci, sparseră și ei ouăle primite în dar și găsiră în ele niște ceasornice de diamante și cu lanțuri de aur.

Cine poate povesti veselia ce a urmat?

A fost o sărbătoare cum nu s-a mai pomenit, în aceeași zi se făcu și nunta și după aceea au adus zestrea Ghioacei cu toate comorile îngropate din lacul fermecat și au ținut-o într-un mare chef și petrecere de s-a dus vestea până departe, în toate colțurile împărăției.

Marama pictată cu păsări

A FOST ODATA un împărat, care avea trei fete frumoase ca rupte din soare. Într-una din zile trebuind să plece la război și gândindu-se la

soarta fetelor sale, ce aveau să rămână singure acasă, le chemă la sine și le împărtășește această îngrijorare.

- Să n-ai nici o grijă, tată. Du-te cu bine și să te întorci sănătos! Îl linișțiră ele.

- Eu mă duc, e datoria mea și nu pot face altfel. Tăria voastră mă înduioșează mult și vreau să vă aduc în schimb un dar ce vi se cuvine.

- Vreau să-mi aduci două brățări de aur
cu diamante, zise cea mare.

Cea mijlocie îi ceru:

- Vreau să-mi aduci o salbă de mărgăritare. Și o întrebă pe cea mai mică:

- Tu ce vrei să-ți aduc? Fata-i răspunse:

- Eu te rog, dragă tată, să mă lași să mă gândesc și mâine să-ți dau răspunsul.

Și mezina, cum intră în odaie, chemă pe doică și-i ceru sfatul:

-Tatăl meu vrea să plece cu oastea departe; ce dar crezi tu că trebui să-i cer să-mi aducă la întoarcere?

Doica o sfătui:

- Să-i spui, domniță, să-ți aducă o maramă
pictată cu păsări. Dar de o fi cumva să uite dorința

ta, să-i spui că asta îi va fi o piază-reă: corabia nu-i va merge nici înainte, nici înapoi.

A doua zi, domnița se duse la tatăl ei și îi grăi:

- lată, dragă tată, dorința îmi este să
capăt o
maramă pictată cu păsări, numai să nu uiți
să mi-
o aduci, că va fi spre rău: corabia ta nu va
merge
nici înainte, nici înapoi.

Împăratul își luă rămas-bun de la fetele sale și plecă. Marea bucurie a fost că el i-a învins pe vrăjmași în război și se grăbi astfel să cumpere cadourile promise fetelor și să se întoarcă acasă. Cumpără pentru cea mai mare o pereche de brățări cu diamante, pentru cea mijlocie, o salbă cu mărgăritare, după cum ceruse, iar pentru cea mezină o floare de diamante. Apoi se sui în corabie să plece acasă, dar corabia nu se urnea din loc, nici înainte, nici înapoi. Vai, cum se străduiau corăbierii să întindă pânzele pe o parte, apoi să le tragă din răspuțuri pe cealaltă! Corabia nu se urnea defel.

Un negustor, care se afla pe corabie, întrebă pe împărat:

- Să trăiești, măria-ta! Nu cumva te-au rugat de acasă pentru un dar și ai uitat?

- Nu-mi aduc aminte de așa ceva, răspunse împăratul.

- Gândește-te mai bine, nu cumva ți-au cerut fetele tale ceva și ai uitat să cumperi?

- Da, acum îmi aduc aminte. Fiica mea mezină mi-a cerut să-i aduc o maramă pictată cu păsări și, dacă n-o să fac asta, corabia mea nu va merge nici înainte, nici înapoi.

- Dacă vrei, măria-ta, mă duc eu s-o

cumpăr,

împăratul îi dăde încuviințarea, iar el ieși în

oraș, cumpără marama și, venind cu ea înapoi, corabia începu îndată să alunece pe apă, ușoară ca o pasăre în zbor.

Când tatăl sosi acasă, fata cea mare primi brățările cu diamante, cea mijlocie salba de mărgăritare, apoi mezina veni și ea de sărută mâna împăratului și căpătă și ea floarea de diamante și marama pictată cu păsări. Bucuroasă, mulțumi părintelui său. Apoi, chemând pe doică în odaie, fata o întrebă:

- Tata mi-a adus marama cerută, ce să fac cu ea?

În odaia domniței era un luminator. Doica se sui cu o scară până sus și deschise geamurile luminatorului, iar în locul lor lipi perdele

de catifea stacojie, după care așeză un vas de aur plin cu apă de trandafiri. Apoi zise domniței:

- De câte ori ai să moi marama în vasul cu apă de trandafiri, are să vină un prinț frumos în chip de vultur, care domnește peste zburătoare și târătoare. El își va scutura penele în vasul cu apă de trandafiri și se va preschimba într-un prinț frumos, de care să nu te temi deloc, căci îl vei IQa de mire.

După ce doica plecă, domnița se găti și-și puse în cap floarea de diamante; luă marama, o înmuie în vas și o întinse. Îndată se auzi un fâlfâit de aripi și se văzu de după perdeaua de catifea roșie un vultur de aur care își scutură penele în vas și se făcu un prinț uimitor de mândru și frumos. El o încercă pe prințesă:

- Pentru ce m-ai chemat?
- Cineva m-a sfătuit să întind marama aceasta pictată cu păsări, răspunse domnița, arătându-i-o.

Atunci el îi vorbi prietenos:

- Eu sunt împăratul tuturor zburătoarelor și târătoarelor; dacă mă iubești, doresc să fii soția mea. Teînvoiești?

Cu sfială se împotrivi domnița:

- Aș vrea din toată inima, dar, fiindcă mai am două surori mai mari, trebuie să aștept ca ele să se mărite întâi și apoi să vie rândul meu.

De la acea întâlnire, domnița muia zilnic marama în apa de trandafiri și o întindea și împăratul păsărilor venea s-o vadă. Așa de mult se iubeau, că nu puteau trăi unul fără altul. Domnița uitase că mai avea surori, iar acestea, văzând că ea nu se mai arăta, stăteau nedumerite, neștiind ce se întâmplă în odaia ei.

- Oare ce s-a făcut surioara noastră, de n-o mai vedem de când tata i-a adus marama cu păsări? întrebă cea mijlocie.

- Eu, spuse cea mai mare, sunt înciudată; mă voi duce să iscodesc.

- Vin și eu, zise cea mijlocie, ca s-o țin de vorbă, s-o descos, iar tu să cauți prin odaia ei, să aflăm ce se petrece, de n-o mai vedem.

Și ducându-se la ea, sora mijlocie începu să-i vorbească, iar cea mare se prefăcea că se uită în oglindă și tot privind în dreapta și în stânga, nu vedea nimic; dar cum își ridică ochii în sus, zări catifeaua roșie și vasul de aur și pricepu că umblă cineva pe acolo. Amândouă începură a se plânge că nu mai sunt iubite de

surioara lor, fiindcă nu mai vine pe la ele.
însă ea le zise:

- Să mă iertați, că am grijă de lucrul meu, dar altă dată am să vin pe la voi.

- Noi te poftim să ieși pa^o la plimbarea noastră de după-amiază, stăruie sora mijlocie.

- Dacă vii cu noi, o să petrecem bine, adăose cealaltă.

- Fie, am să vin cu voi la plimbare, răspunse mezină în cele din urmă.

Cele două surori mai mari se ridicară îndată și plecară.

După ce sora cea mare împărțăși celeilalte că descoperise perdelele de catifea roșie, în locul luminatorului, amândouă voiră să afle ce taină ascunde. Se vorbiră ca, odată ieșite din oraș la plimbarea de după-amiază, una din ele să se prefacă atunci că a uitat cheile de la dulap și, întorcându-se la palat, să intre în odaia surorii mici și să puie geamul la luminator.

Hotărând astfel, au trimis știre mezinei că sunt gata de plecare. Cum ieșiră afară din oraș, sora mijlocie zise:

- Vai, ce-am pățit! Am uitat cheile de la dulapul tatei și nu știu ce să mă fac, poate are

nevoie de unele lucruri. Așteptați-mă aici, că mă duc până acasă și mă întorc numaidecât.

Și, încălecând un cal ager, se întoarse grabnic la palat. Fugi drept spre odaia cu luminator, îi puse geamul și scoase catifeaua. Apoi luă drumul înapoi. Toate trei se plimbară ce se plimbară, se opriră apoi într-un loc unde luară o gustare, și cântară și petrecură cu multă veselie. Când se înapoiară, se duse fiecare în dormitorul ei.

Cum ajunse în odaie, domnița cea mai tânără udă marama și o întinse ca de obicei spre a veni vulturul. Sosind, el se repezi să intre, dar nu putu și se dădu înapoi, apoi iar se repezi și iar se dădu înapoi, iar a treia oară zbură de unde venise. Fata, care îl aștepta cu inima tremurândă, nu știa ce s-a întâmplat. Puse scara, se urcă la luminator și ce să vadă? Vasul plin cu sânge, iar la geam lipsea catifeaua. Numaidecât pricepu totul.

-Ah! Asta nu poate fi decât isprava surorilor mele!

Chemă doica și, arătându-i nenorocirea întâmplată, adăugă:

-Vai, doică, ce-am pățit! Surorile mele l-au însângerat pe sărmanul prinț.

Înțeleaptă doică o sfătui să se ducă în căutarea lui. Îi găsi niște haine de călugăriță, în cap îi puse o broboadă, ca să nu pară tânără, mijlocul i-l legă cu o cingătoare înnodată, îi dete și un toiag și, astfel îmbrăcată, o porni la drum, spre împărăția păsărilor.

Și merse și merse până obosi. Mâhnită și îngrijorată, se rezemă de un butuc uscat. Și cum sta acolo, iată că văzu apropiindu-se un șarpe berc, care îndată se pitula în acel copac, unde își avea cuibul.

- Unde ai fost, mamă, de era să murim de foame azi? întrebare pușorii.

-Am fost, dragii mei, prin beciurile palatului și am auzit strigătele și vaietele dinăuntru, căci împăratul nostru a iubit o vicleană de prințesă străină și ea l-a schilodit.

-Ah, mamă, de ar ști împăratul, zise un pui de șarpe, ar omorî pe unul din noi și i-ar lua seul"! cu care, dacă s-ar unge în baie, s-ar face șarpe.

-Taci, copile, să nu te audă cineva, să te omoare, îl sfătui șerpoaica. Ședeți cuminți, că mă duc iar prin beciuri să văd ce se mai petrece la palat.

Cum plecă șerpoaica de acolo, călugărița omorî cu toiagul ei un pui de șarpe și, luându-i seul, plecă mai departe. Și merse cât mai merse, până dete de o porumbiță, care se lăsă iute din zbor și se prelinse într-o scorbură.

- Unde ai fost, mamă, strigară puișorii, că murim de foame!

- Iată, am fost la fereastra de la palatul împăratului nostru și, auzind strigătele și vaietele de acolo, mi s-a rupt inima, că domnul nostru trage să moară; iubea pe o haină de prințesă străină, fără să fie iubit de dânsa.

- Ah, mamă, dacă s-ar pricepe împăratul să omoare pe unul din noi și să se ungă cu seul în baie, s-ar face pasăre și ar zbura din nou.

- Taci, prostule, intră înăuntru și taci, să nu te audă cineva și să te omoare, zise porumbița și își luă din nou zborul.

Îndată călugărița omorî un porumbel, îi luă seul și plecă mai departe.

Cum mergea așa pe drum, văzu un vultur venind de departe și strecurându-se în rămurișul des al unui copac stufos.

- Unde ai fost, mamă, de ne-ai lăsat să murim de foame? întrebă unul din pui.

- Ei, dragii mei, răbdați și voi puțin de foame, când împăratul nostru stă să moară!

- Ce are împăratul nostru? întrebare mirată vulturașii.

- Iată, el iubea nespuse o prințesă rea, care l-a schilodit.

- Ah, mamă dragă, dacă ar ști împăratul să omoare pe unul din noi, să-l ia seul și să se ungă în baie cu el, s-ar face vultur și ar zbura.

- Taci, fiule, să nu te audă cineva și să
te
omoare, zise maică-sa și plecă iute să
vadă
ce
face împăratul.

Cum s-a depărtat vulturul, călugărița omorî un vulturaș cu toiagul ei și, luându-l seul, porni pe drum, apucându-l spre palatul unde zăcea împăratul păsărilor.

Cum se apropie de oraș, începu să strige:

- Leacuri pentru răni și orice altă durere!

La palat plângeau toți, căci pierduseră nădejdea de a-l mai vedea sănătos și zdravăn. O slujnică auzi pe călugăriță și-i spuse mamei împăratului, care puse de o chemă, deși se îndoia că-l va putea scăpa de la moarte.

- De unde știi, măria-ta, câteodată capătă
cineva sănătatea de unde nu se așteaptă,
zise

slujrtoarea, și chemă pe călugăriță, care imediat urcă în palat.

Cum văzu pe împărat că zace în pat pierit și slăbit cu totul, domnița era cât pe aci să leșine, dar își ținu firea și întrebă:

- Ce au spus vracii despre împărat?

- Au spus că nu o mai duce mult, că nu scapă de la moarte.

- Lăsați-l în seama mea. Cred că îl voi putea însănătoși.

- După ce atâția vraci mari n-au reușit să facă nimic, ți-l lăsăm ție, să faci cum știi mai bine și cum te va ajuta mintea.

Ea puse de-i făcu o scaldă bună și, după ce-l spală cu săpun moale, luă seul de șarpe în mâini și-l unse pe trup, îl înveli într-un cerșaf de in alb, îl culcă și-l păzi peste noapte. După această baie bună, cum el nu închisese ochii de multe zile, dormi adânc. A doua zi, dimineața, văzu cu mirare pe mamă-sa și pe călugăriță lângă patul lui.

- Cum te simți, fiule? întrebă mama sa.

- Bine, mamă, sunt un șarpe berc și am poftă să umblu.

De bucurie, împărăteasa-mamă făgădui răsplată bună călugăriței dacă va vindeca pe fiul

ei. Ea pregăti o nouă baie și, după ce îl spală cu săpunuri aromate și îl unse cu seul porumbelului, îl înveli în cearșaf de in și îl așează în pat. Odihnin-du-se bine noaptea toată, a doua zi, dimineața, mamă-sa îl întrebă:

- Cum te simți, fiule?

- Ca un porumbel, mamă, îmi vine să zbor.

După ce îl hrăni din belșug, călugărița pregăti iar o baie și-l spală bine, îl unse cu seu de vulturăș; din nou îl înfășură în cearșaf de in alb și-l așează în așternut, unde dormi toată noaptea.

Dimineața, când mamă-sa îl întrebă iar de sănătate, el răspunse:

- Sunt un vultur și aș dori să zbor.

Apoi întorcându-se spre binefăcătoarea lui, zise:

- Tu ai fost mântuitoarea mea și m-ai tămăduit, ce răsplată dorești?

- Eu nu cer nimic; am primit- de la mama mea binecuvântarea și darul să vindec pe bolnavi, fără să cer răsplată. Numai o dorință aș vrea să mi-o împlinești: de vei avea un dușman și ți-ar zice: „în numele celei ce te-a vindecat și pentru cămașa ta însângerată, să mă cruci”, tu să-l ierți și să nu-i faci vreun rău.

împăratul rămase o clipă la îndoială, gândin-du-se la domnița ce socotea că-l nenorocise; apoi luându-și seama că ea nu va putea cunoaște jurământul lui, jură călugăriței că îi va împlini dorința, însă ea îi mai ceru, drept amintire, inelul lui și cămașa însângerată. Iar mama-împărăteasă, văzând frumoasa purtare a ei, o îmbrățișa, mulțu-mindu-i din inimă pentru binele făcut și o umplu cu daruri.

După lungul și obositorul drum de peste munți și văi, înapoindu-se acasă, domnița noastră scoase ochiul geamului de la luminator, puse altă catifea și turnă apă de trandafiri în vasul de aur. Se îmbracă frumos și își puse inelul împăratului în deget și, luând marama pictată cu păsări, o înmuie și o întinse.

Vulturul sosi valvârtej, ținând o sabie în gheare și, scuturându-și penele în vas, se făcu iarăși om și zise:

- încă nu te-ai mulțumit și m-ai chemat
să
mă omori de-a binelea?

Și cum ridică sabia asupra ei, domnița strigă:

- în numele celei ce te-a vindecat și
pentru
cămașa cea însângerată, să mă cruți!

Prințul se înfurie:

- Nemernică trebuie să mai fii, de-ai aflat chiar și jurământul meu!

Atunci, arătându-i inelul, domnița îi mărturisi că ea fusese călugărița care-l vindecase și-i povesti cum surorile ei au fost cele care au vrut să-i facă de petrecanie, cu asta dovedind că nu avea nici o vină în pățania lui.

Împăratul păsărilor, auzind acestea, nu mai stătu nici o clipă pe gânduri.

El merse numaidecât la tatăl ei, de-i ceru mâna; acesta se bucură de norocul mare al fetei sale, de a fi împărăteasă peste toate zburătoarele de pe fața pământului.

Făcură apoi o nuntă împărătească, de merse vestea peste hotare. Căci mirele, prefăcându-se într-un vultur auriu, o prinse pe mireasă și o duse la palatul lui aerian, unde o ținură tot în petreceri cu muzică de tot felul.

Și au trăit de atunci într-o fericire deplină până la sfârșitul vieții lor.

împăratul Somnu

A FOST ODATA un împărat și o împărăteasă, care aveau un fiu tare blând și bun, cu numele de Somnu. Acest prinț, deși se făcuse mare și de însurat, nu voia în ruptul capului să-și ia nevastă și să aibă și el copii. Sărmanii părinți se amarau că nu puteau să-l vadă și pe el în rândul oamenilor și bănuiau că avea o dragoste ascunsă. Au orânduit doi oameni spre a-l pândi în toate plimbările lui.

Nu departe de palat, într-o căscioară, locuia o fată nespus de frumoasă, dar săracă și orfană. Șezând la lucru până seara târziu, ea cânta, ca să nu o apuce somnul și să nu adoarmă:

*Somnule, bine-ai venit,
Șezi pe scaun liniștit,
Până-oi toarce un fuior
Și-oi cânta un cânt de
dor, Și trei fuse
oidepăna, Cu povești
te-oi fermeca Și pe
urmă om visa, Dulce
ne-om îmbrățișa!*

Astfel cânta fata pentru sine în fiecare noapte, ca să-și alunge somnul și urâtul.

Într-una din seri, trecând pe la ușa căsuței, păzitorii puși de împărăteasă spre a urmări pe fiul ei, auzind pe fată cântând „Somnule, bine ai venit”, se duseră la împărăteasă și-i ziseră:

- Să trăiești, măria-ta! În apropiere de palat locuiește o fată frumoasă și cumsecade. Nu l-am văzut pe prinț în casa ei, și totuși în fiecare seară o auzim cum îngână: „Somnule, bine ai venit”.

Împărăteasa, înciudată, vru să meargă să asculte și ea cântecul fetei. În seara următoare, la ceasul obișnuit, se duse cu păzitorii și se opri la fereastra căsuței. Împărăteasa auzi cu urechile ei: „Somnule, bine ai venit”.

„De bună seamă, își zise ea, este fiul meu, că doar prin împrejurimi nu mai e nimeni cu numele Somnu. Dar cum să șadă fiul meu pe un jeț prost? Să-i trimit două jețuri frumoase!”

Și îndată porunci să-i fie duse fetei două jețuri aurite și un sac de galbeni.

- Cum, n-o fi vreo greșeală? Mie, unei biete fete sărace?

- Greșeală, negreșeală, fie cum o fi, zise atunci o femeie bătrână, care se ivise în curtea ei.

Păstrează bunurile trimise, că nu se cuvine să le înapoiezi.

Atunci fata însărcina pe slujitorii împărătești să mulțumească împăratului și împărătesei pentru frumoasele daruri. Iar bătrâna, care nu era alta decât adevărata ursitoare a fetei, îi zise:

- Draga mea, am să te învăț eu cum să te porți, că nu ai alt om cu minte ca să-ți dea vreun sfat. Dacă va veni cumva împărăteasa să te vadă, să-i spui că aștepti un copil. Să-mi ascuți sfatul, că nu te vei căi.

Bătrâna se duse apoi la un tâmplar și-i ceru să-i facă un băiețel cu totul și cu totul din lemn, cu mânuțe și piciorușe de lemn.

Între timp, împărăteasa trecuse pe la casa fetei și, aflând că așteaptă un copil, începu a-i trimite felurite daruri și bunătăți din belșug.

La vremea cuvenită, ursitoarea o puse pe fată să se culce în pat și lângă dânsa așeză și pruncul de lemn, acoperindu-l cu o maramă de mătase. A treia zi după asta, sosiră ursitoarele spre a meni soarta noului-născut. Bătrâna chemă și o a patra ursitoare, care se numea Mutroasa, fiindcă nu râsese în viața ei vreodată.

Ursitoarea fetei zise Mutroasei:

-Menește tu întâi.

Și cum ridică marama de pe capul pruncului și văzu, îmbufnata, copilașul de lemn, izbucni în hohote de râs.

- O, m-a făcut pe mine să râd, care nu am știut până acum ce-i râsul!

- Dacă într-adevăr te-a făcut să râzi, trebuie să-l menești să se facă om, zise ursitoarea fetei.

- Să te faci om în carne și oase, ca adevărații prunci! spuse atunci Mutroasa.

- Să fii vesel, cuminte și învățat! zise a doua ursitoare.

- Să ajungi împărat, leit prințul Somnu, și precum are el un semn de măslină pe față, să ai și tu! zise la rândul ei a treia.

- Când te va vedea prințul, să-i intri în suflet și să te faci iubit de dânsul! încheie a patra.

După aceea, ursitoarele se ridicară și plecară pe la casele lor.

Copilașul, astfel înviat, începu a plânge, cerând să sugă. Ursitoarea fetei se întoarse și-i aduse o doică.

Apoi se înfățișă cu el în împărăteasă:

-Azi s-a născut acest prunc, aidoma fiului tău, Somnu; iată, are o măslină pe față, ca și el.

împărăteasa luă pruncul în brațe și se duse cu el la fiul său:

- Dragul mamei, cu noroc să fie și să ne trăiască!

- Ce spui, mamă, că nu pricep nimic! se miră prințul. De unde și până unde e copilul meu?

- Lasă tainele tale, trebuie să aducem fata la palat, să nu mai șadă de acum în casa aceea sărăcăcioasă.

- Mă duc eu singur, să văd despre ce e vorba, că nu știu unde m-a văzut și unde m-a cunoscut.

Pe drum, nevăzută, ursitoarea îl însoțea și îl tot menea pe prinț să prindă dragoste de fata săracă. Și atunci când el intră în casa ei, o găsi torcând. Ea sări ca arsă, neștiind cine e:

- Cine ești și ce cauți aici? îl întreabă.

- Cum, nu mă cunoști, doar ai spus că eu sunt tatăl pruncului tău?

Dar ea îi mărturisi tot adevărul.

-Acum, stăpânul meu, poți face orice vrei cu mine! Pentru cele petrecute, îți dai seama că eu nu port nici o vină.

Prințul rămase înmărmurit. Cât ai clipi, în fața lor se arătă din nou ursitoarea, care vorbe astfel:

- Fătul meu, să știi că într-adevăr eu v-am sortit această viață împreună, eu v-am dat copilașul de lemn, pe care Mutroasa l-a schimbat în om, deoarece am văzut că nu aveai de gând să te însori și avea să se piardă împărăția ta, fără moștenitor.

Apoi prințul, fata și ursitoarea se suiră în rădvanul împărătesc, să se ducă la palat. Când, la coborâre, el voi să dea mâna bătrânei, ea se făcu nevăzută. Atunci înțelese și dânsul că a fost o ursitoare adevărată și, luând pe fată de mână, se înfățișă dinaintea împărătesei, care-i îmbrățișa, binecuvântându-i.

Au făcut o nuntă mare, cum se cuvine la împărați, și au trăit în fericire până la moarte.

Floarea de ferigă

ÎNTR-UN SAT ÎNDEPĂRTAT trăia odată un băiat pe care îl chema Jacek, dar toți îi spuneau Curiosul - așa de băgăreț era. Mereu căuta câte ceva și, ce era mai greu de obținut, aceea dorea. Tot ce avea la îndemână nu-i plăcea, iar pentru ce trebuia să lupte, să se zbată - la asta ținea cel mai mult.

Se întâmplă într-o seară, când oamenii stăteau roată în jurul focului, iar el cioplea un cap de câine pe măciulia bastonului, ca o babă uitată de vreme și deșteaptă foc să înceapă a depăna povestea florii de ferigă. Curiosul Jacek era ochi și urechi la spusele babei, fiind cât pe-acți să se taie cu briceagul.

Baba povestea despre floare ca și cum ar fi văzut-o cu ochii ei, dar zdrențele de pe ea nu despre asemenea fericire vorbeau. Când a terminat, Jacek

și-a spus: „Fie ce-o fi, trebuie să am floarea. Și o voi avea, pentru că omul, când dorește mult un lucru și are voință, reușește să-l dobândească". Jacek adesea își repeta cuvintele acestea, crezând cu sfințenie în ele.

Chiar lângă satul unde-și aveau părinții lui casa, se afla o pădure minunată, în care oamenii petreceau o dată pe an o noapte de sărbătoare, aprinzând focuri.

Jacek hotărî: „Când ei vor sări peste foc, arzându-și tălpile, eu mă voi duce în pădure și voi găsi floarea. Dacă anul ăsta nu voi reuși, mă voi duce la anul; dacă nici la anul n-am să reușesc, peste un an voi încerca iar, și atâta timp am s-o caut, până o voi afla".

Și astfel Jacek, doar cu gândul la floare, veghea cu nerăbdare sosirea nopții de sărbătoare. Timpul i se părea că se oprișe în loc.

În sfârșit, sosi clipa aceea. Adunați la marginea pădurii, aprinzând focuri, cântând, jucând, tinerii petreceau.

Jacek se îmbăie bine, își puse cămașă albă, se încinse cu un brâu roșu nou-nouț, se încălță cu opinci noi, capul și-l acoperi cu pălărie cu pană și apucă drumul codrului, pe înserat.

Codrul era negru și nemișcat; era o noapte adâncă, nepătrunsă de stelele sclipitoare care luminau doar pentru ele însele, pentru că pământului nu-i erau de nici un folos.

Jacek cunoștea bine calea în codru, ziua, dar acum, după ce ajunsese în adâncul codrului, nu mai recunoștea nici drum, nici copaci. Totul era altfel decât de obicei. Buștenii căzuți la pământ păreau a fi foarte groși și atât de mari, că nu era chip nici să-i ocolești, nici să treci peste ei.

Mereu îi tăiau calea tufe dese și ghimpoase, care niciodată nu creșteau prin locurile acelea, și urzici, care-l frigeau nemilos. Întineric beznă și doar din când în când, pe ici-colo, se aprindeau ochi galbeni, verzi sau roșii, strălucind ca și cum voiau să-l ardă. Ochii aceștia se arătau ba sus, ba jos, ba la dreapta, ba la stânga, dar nu reușeau să-l sperie nicicum pe Jacek; el continua să meargă înainte.

Ce greu era drumul! La fiecare pas dădea peste câte o buturugă în drum. Jacek se cățara pe ea, dar, cum ajungea sus și voia să coboare, vedea că buturuga era atât de mică, încât ar fi putut să pășească ușor peste ea. Mai mergea ce mai mergea și dădea peste un brad înalt, înalt de

parcă nu avea sfârșit. Jos, trunchiul părea cât un turn de gros. Da să-l ocolească și, când reușea, băga de seamă că bradul acesta avea un trunchi subțire cât brațul. Și înțelese atunci că duhurile rele îi stau împotriva, înșelându-l.

Dete apoi peste un asemenea desiş, încât nici măcar un deget nu puteai strecura prin el, dar Jaoek se aruncă disperat să-l treacă...

Abia scăpat din încâlceală, dădu peste o mlaştină întinsă. De ocolit nu era chip. încercă cu piciorul - se scufundă. Noroc că, din loc în loc, se zăreau smocuri de iarbă. Sărind de pe un smoc pepitul, cu greu ajunse Jacek la malul celălalt al mlaştinii. Când privi înapoi, se îngrozi: smocurile păreau a fi nişte capete rânjitoare. Dacă l-ar fi întrebat cineva în ce parte a satului se află, n-ar mai fi ştiut să răspundă.

Deodată în faţa lui se ivi o tufă de ferigă cât un stejar de mare şi văzu lipită de o frunză o floare ca de brilliant?..

Cinci petale strălucitoare şi, în mijloc, un ochi zâmbitor ce se învârtea ca roata morii. Inima i se strânse, întinse mâna şi cât pe ce era să prindă floarea, când, pe neaşteptate, cocoşul cântă. Atunci floarea străluci mai înfocat, apoi se stinse.

Râsete izbucniră împrejur, dar Jacek n-ar fi putut spune: frunzele râdeau sau broaștele orăcăiau. Totul i se învâртеji în cap și căzu jos.

Nu mai știu nimic din ceea ce i se întâmplase, până când își reveni în fire la el acasă. Mama sa, plângând, îi spunea că l-a găsit spre dimineață, în codru, mai mult mort decât viu.

Jacek nu scoase o vorbă despre cele întâmplate în codru; îi era rușine. Se jură doar că va mai veni încă o dată.

Anul întreg doar la noaptea aceea se gândi, dar nu pomeni de floare nimănui. Când se lăsă seara mult așteptată, Jacek, proaspăt spălat, curat îmbrăcat, cu cămașă albă, brâu roșu și opinci nepurtate, o luă spre codru.

Credea că și de data aceasta va fi nevoit să răzbată prin desiș, dar, spre marea lui mirare, același codru, același drum erau cu totul altfel. Brazii zvelți și stejarii stăteau unul departe de celălalt, pe o câmpie presărată cu pietre. De la un copac la altul drumul era lung ca și cum ei s-ar fi îndepărtat mereu unul de altul. Pietrele imense, acoperite cu mușchi, deși erau nemișcate, ziceai că răsar din pământ. Printre pietre creștea ferigă: mică și mare, multă, multă, dar nici

una nu avea floare. La început, feriga îi venea lui Jacek până la glezne, apoi până la genunchi, până la brâu și, în sfârșit, devenise mult mai înaltă decât el... Un vuiet ciudat se auzea în ferigă, amestecat parcă cu râsete și plâns. Și cum punea piciorul pe vreuna - șuiera, cum o atingea cu mâna-sângera...

I se păru că mersese un an întreg, atât de lung era drumul prin ferigă. Dar nu se întoarse și nici cumpătul nu și-l pierdu. Merse mereu mai departe, fără teamă.

Deodată, aceeași floare din depărtare străluci, cinci petale nestemate și, în mijloc, ochiul învârtin-du-se ca roata...

Se apropie Jacek, întinse mâna, dar iată cocoșii cântară și floarea dispăru din nou.

Nu mai leșină de data aceasta. Se așeză pe o piatră, cu lacrimi în ochi și, treptat, îl cuprinse mânia. Strigă: „N-am să mă las! Voi încerca și a treia oară!” Și, cum era foarte obosit, se lăsă printre pietre și adormi.

Abia închise ochii, când un vis ciudat îi apăru. Se făcea că are în față floarea cea cu cinci petale, cu ochiul în mijloc, care-l întreba printre hohote de râs:

- Ei, te-ai săturat? Ori ai de gând să mă mai urmărești?

- Ce am hotărât voi îndeplini, răspunse Jacek. Te voi culege!

O petală se lungi ca o limbă de lumină, apoi totul dispăru și băiatul dormi buștean până dimineața. Când se trezi, se pomeni la marginea codrului, într-un loc cunoscut și nu mai fu sigur dacă toate cele de ieri s-au întâmplat aievea sau în vis. Se întoarce acasă sleit de puteri și se culcă în pat. Și iarăși un an încheiat se tot gândi cum să dobândească floarea cea neobișnuită. Nimic însă nu-i venea în minte, așa că în seara cu pricina îmbracă iarăși cămașa albă, brâulețul roșu, opincile nepurtate și, cum se întunecă, alergă în codru să-și încerce norocul.

Și codrul iarăși era altfel. Drumul, cel cunoscut, și copacii la fel, dar feriga nicăieri. Jacek pătrunse adânc în codru, unde știa el feriga, dar floarea n-o găsi. Pe unele tufe umblau gâze, pe altele omizi, iar pe alocuri ferigile erau uscate. Dezamăgit, Jacek voia să se întoarcă acasă, când la picioare văzu o floare cu cinci petale strălucitoare și ochiul în mijloc. Întinse mâna, apucă floarea. Ca focul îl arse, dar nu-i dete drumul.

Floarea era atât de strălucitoare, încât Jacek trebui să închidă ochii, pentru că-l orbea. Apoi floarea i se așeză pe inimă, iar o voce îi vorbi astfel:

- M-ai luat, al tău să fie norocul, pentru că să știi: a cui sunt, acela poate să înfăptuiască orice, dar niciodată, cu nimeni, nu are voie să împartă fericirea sa...

De atâta bucurie, lui Jacek i se învârtea capul și nu prea luă în seamă ce spunea vocea. „Ei ce-mi pasă! zise în sinea lui. Să fiu fericit, atâta vreau." Imediat simți cum floarea se lipește de pieptul lui, în inimă, prinzând rădăcini... L-a bucurat asta. Floarea n-avea să-i mai fie luată niciodată.

Cu sufletul ușor și cântând se întoarse acasă. Drumul se întindea în față-i ca o fâșie argintată, copacii se dădeau la o parte, iar florile se aplecau până la pământ. Jacek mergea cu capul sus și se gândea ce să ceară florii. Întâi îi trecu prin cap că ar fi bine să aibă un palat, un sat mare și mulți servitori - și iată că dintr-o dată se pomeni la marginea codrului, dar într-un loc necunoscut.

Văzu că nici el nu mai e același. Hainele ce le purta erau din stofă scumpă, pantofii, cu tălpi de aur, iar cămașa, din mătase. Alături stătea o

trăsură cu șase cai albi înhămați la ea și servitori în livrea; un surugiu îi deschise ușa trăsurii. Jacek nu se mai îndoia că este dus spre palat. Așa se și întâmplă. Într-o clipită, trăsură ajunsese la un palat, în fața căruia așteptau servitorii. În mulțimea oamenilor adunați acolo, Jacek căuta zadarnic o figură cunoscută; însă chipurile oamenilor erau străine, ciudate și speriate.

Dar, când intră în palat, uită asta. Înăuntru era atât de măreț, încât nu știa la ce să se uite întâi și întâi.

„Ah, ce viață voi avea acum!” își spunea Jacek, cercetând toate colțurile palatului. Apoi se culcă; după o asemenea noapte era tare istovit. Patul era atât de moale, că Jacek nici nu-și dădu seama cât timp a dormit. Se trezi înfometat și văzu că masa era deja pusă și încă nu o masă obișnuită, ci una deosebită, pe care se afla tot ce și-ar fi dorit. Și, cum înainte dormise foarte mult, tot astfel acum mănca și bău până nu mai putu. Apoi coborî în grădină.

Pomi neobișnuiți creșteau în ea, încărcăți cu flori și fructe. Într-o parte, grădina dădea spre mare, în cealaltă, spre o pădure minunată; iar prin mijloc curgea un râu. Jacek umbla prin grădină,

se minuna și nu putea înțelege cum de nu se văd nicăieri meleagurile lui - nici pădurea din care ieșise, nici satul natal. Nu-l cuprinse dorul după ele. Lumea ce-l înconjura era cu totul alta, frumoasă, minunată, dar, din păcate, prea străină, începu să nu se mai simtă în apele lui, dar era îndeajuns să vadă cum toți oamenii îl ascultă, cum tot ce-și dorește numaidecât se îndeplinește, ca să uite și satul, și casa, și părinții.

A doua zi, lui Jacek parcă începu să-i fie urât. Dar când îi chemă pe curteni și văzu cât de adânc se plecau în fața lui, gata să-i îndeplinească orice dorință, și când auzi vorbele dulci pe care i le adresau toți, uită și de satul natal, și de părinți. Ceru să fie condus la tezaur, unde aurul, argintul și pietrele scumpe se aflau din belșug.

„Of, Doamne, dacă aș putea să trimit alor mei măcar un pumn din bogățiile astea, să-și mai cumpere puțin pământ!" gândi Jacek, dar numaidecât își aduse aminte că norocul lui nu-l poate împărți cu nimeni. Se și liniști în sine: „De ce să mă omor pentru asta? Ce, ei n-au minte? Să-și caute și dâșii floarea, dacă vor să aibă noroc. Să-mi văd de treburile mele". Și așa trăia Jacek distrându-se cât putea. Își construia mereu alte

palate, își aranja în toate felurile minunata sa grădină, își schimba caii albi cu unii murgi, iar murgii cu unii negri, născocea tot alte și alte feluri de mâncare, până când, într-o bună zi, se plictisi de toate. Îl cuprinse un asemenea dor după satul și casa părintească, încât nu-și mai găsea locul. Măcar să-i vadă, să afle cum o mai duc și ei, săracii... își aminti de maică-sa, pe care o iubise atât de mult și inima i se strânse de un dor cumplit.

Hotărî deci, într-o zi, să le facă o vizită. Se urcă în trăsură și porni la casa părinților. Caii o luară într-o goană nemaipomenită și într-o clipită se pomeni în fața binecunoscutei case. Ochii lui Jacek se umplură de lacrimi când văzu totul la fel ca odinioară, dar acum parcă mai prăfuit și mai sărăcăcios. După minunățiile de la care venea, orice lucru îi păru și mai jalnic. Lângă fântână zăcea albia veche, butucul crăpat și putred, pe care spărgea lemne mai ieri. Dar oamenii?

Din cocioabă ieși o bătrânică îmbrăcată ca vai de lume, zgribulită și speriată. Jacek coborî; primul care îl întâmpină fu Burek, câinele lui credincios de odinioară. Era mai slab, cu părul zbârlit și lătra cât îl țineau puterile. Nici măcar

nu-l recunosc. Jacek se apropie de casă. În prag, sprijinindu-se de perete, stătea maica lui hol-bându-și ochii, dar nerecunoscându-l.

Inima i se topi lui Jacek și, mișcat de cele ce vedea, strigă:

- Măicuță dragă! Eu sunt, Jacek al vostru!

La vorbele acestea bătrânica tresări, ochii

ei înroșiți de plâns și fum se îndreptară către el și stătu ca împietrită. Apoi dădu din cap și spuse:

- Jacek! Vă bateți joc de mine, boierule.

Jacek nu mai e pe lumea asta. Dacă trăia, nu și-ar

fi lăsat el părinții săi fără nici o veste atâta amar

de ani, iar dacă ar fi avut de toate, așa cum domnia

voastră are, nu i-ar fi lăsat să moară de foame.

Mai dădu din cap și zâmbi amar. Jacek al meu

avea suflet bun și nici n-ar vrea să audă de un

noroc pe care să nu-l poată împărți cu ai săi.

Lui Jacek i se făcu inima grea și coborî pleoapele... Buzunarele îi erau pline de aur, dar când băgă mâna în ele ca să dea maică-si un pumn de galbeni, îl cuprinse teama să nu piardă totul. Și stătu așa rușinat, iar bătrâna nu-l slăbea din ochi.

Ieșiră din casă frații, apăru taică-său, Inima lui Jacek se înmuia, dar privi spre trăsură, la

servitorii și caii minunați și inima i se întări la loc, iar floarea de ferigă îl apăra ca o platoșă... Jacek se răsuci pe călcâie și plecă fără nici o vorbă. Urcă în trăsură și ordonă întoarcerea la palat.

Dar ce se petrecea în el nici o limbă nu-i în stare să descrie. Vorbele mamei bătrâne, că nu-i fericire aceea ce n-o poți împărți cu alții, îi sunau în urechi ca un blestem.

Ajuns la palat, Jacek puse orchestra să cânte, iar pe curteni să danseze. Se îmbată, își bătu joc de câțiva slujitori, dar, totul, degeaba: urâtul nu-i trecea și pace!

Anul întreg, deși avea de toate, fu trist și mereu simți în gură un gust amar, iar în inimă - o piatră grea. Nu mai putu să suporte și hotărî să mai meargă o dată acasă.

Dar, ajungând la casa cea veche, părintească, văzu că totul e și mai sărăcăcios ca ultima dată, iar în prag apăru fratele cel mic, Maciek.

- Unde-i măicuța? întrebă Jacek.

- Bolnavă, zace în pat, șopti copilul, oftând.

- Dar tata? -în groapă...

Câinele îl lătra cât putea, dar el intra în casă. Bătrâna sa mamă zăcea în pat. Jacek se apropie,

dar ea tot cu ochi străini îl privi. Nu mai putea vorbi, iar el nu îndrăznea s-o întrebe nimic.

Cât pe-aci era să le dea un pumn de aur, dar în ultima clipită mâna i se opri: îl cuprinse o frică nespusă că va pierde fericirea.

Ca un nesimțitor, începu să gândească: „Bătrâna nu mai are mult de trăit, iar eu îs tânăr. Ea se va prăpădi în curând, iar pe mine mă așteaptă atâtea... lumea, bogățiile, domnia”.

Și o zbughi din casă, urcă în trăsură și se întoarse la palat. Dar aici se încuie și plânse amar. Sub platoșa de fier, cu care floarea de ferigă îi cuprinsese inima, începuse să se încălzească sufletul lui de om. Ca să scape, ordonă tarafului să cânte, curtenilor să danseze, iar el însuși se apucă de băut, ca să uite. A doua zi și zilele care urmară, Jacek nu stătu locului, se tot plimba, trăgea cu pușca, mânca și bea. Dar tot degeaba...

în urechi îi sunau mereu aceleași vorbe:

„Nu-i fericire aceea ce n-o poți împărți cu alții!”

Nici anul nu s-a scurs și Jacek a slăbit atât, încât deveni străveziu, se îngălbeni la față și suporta chinuri groaznice, cu toată bogăția în care se lăfăia.

în sfârșit, după o noapte albă, își umplu buzunarele cu aur și porunci să fie dus acasă. Pentru că se hotărâse: chiar de ar fi să piardă totul, trebuie să-și ajute mama și frații.

- Fie ce o fi, zise, și să pier... Nu mai pot îndura viața asta!

Caii opriră în fața casei. Totul părea a fi ca înainte: albia de lângă fântână, butucul, scara... dar nici țipenie nu apărură în prag...

Jacek alergă spre ușă - o găsi priponită. Se uită prin fereastră - nu era nimeni înăuntru.

Un cerșetor, ce tocmai atunci trecea pe lângă poartă, strigă:

- Ce căutați acolo, boierule... Nu-i nimeni, toți au murit de sărăcie, foame și boli...

Jacek înlemni. Stătea și privea... „Din vina mea au murit, să pier deci și eu!”

Abia rosti aceste cuvinte și pământul se deschise, înghițindu-l.

Și cu el a pierit și acea floare de ferigă pe care azi degeaba ar mai căuta-o cineva.

Povestea inului

TRĂIA ODATA un rege care domnea peste o țară foarte mare și foarte bogată. În țara aceea câmpiile erau întinse, livezile bogate și pline de pomi de tot felul, pădurile nesfârșite și în ele mulțime de vietăți. Dar câte păsări erau în aer! Ce mult pește în ape! Câte flori pretutindeni! De toate se găseau în țara aceea; și orașe mari, și sate nenumărate. Și totuși regele umbla trist și nemulțumit - pentru că în țara lui nu se găsea aur.

-La ce bun grânele acestea, pădurile nepătrunse și cirezile bogate, dacă n-am aur? Toate roadele pământului trebuie să le duc, să le preschimb în aur. Dacă în țara mea ar fi aur, întregul popor s-ar îmbogăți.

E adevărat că în țara aceea oamenii nu aveau cu ce să se îmbrace. Își făceau haine din piei și doar cei bogați, din orașe, trimiteau după stofe și mătăsuri pe alte meleaguri.

- Dacă aş avea aur, ofta regele, nimic nu mi-ar lipsi nici mie și nici poporului meu!

Într-o zi când regele, cufundat în gânduri triste, se plimba pe drumul cel mare, se întâmplă

să treacă pe acolo niște negustori. Văzându-l pe rege, au descălecat, l-au salutat respectuos și, întrebând dacă nu are nevoie de ceva, au început să despacheteze mărfuri. Regele zise:

- Degeaba veniți aici cu mărfurile acestea, doar de un singur lucru am nevoie.

Negustorii, curioși să afle care este lucrul acela, îl întrebară.

-Îmi trebuie aur, răspunse regele, vreau să-l găsesc în pământul meu, să-l pot extrage și să mă îmbogățesc eu și poporul meu.

S-au întristat negustorii văzând că nu sunt în stare să îndeplinească dorința regelui. Dar printre ei era unul bătrân, cu părul alb ca neaua și barba lungă până-n brâu. Acest bătrân înțelept îi privi pe negustori și pe regele care dorea aur pentru poporul ce umbla dezbrăcat, se gândi ce se gândi, și apoi, făcând un pas înainte, zise:

- Luminăția ta, am în traista mea semințe pe care, dacă le semeni primăvara, aur va răsări.

Zicând aceasta, luă din spatele unei cămile o traistă, o dezlegă în fața regelui, arătându-i semințele. Tare se mai minună regele auzind că există pe lume asemenea semințe din care crește aurul.

Deși traista era grea, împăratul o duse în cele din urmă la palat.

A doua zi, prin întreaga țară zbură vestea că regele însuși va semăna semințe din care va crește aur. Vestea aceasta îi uimi pe toți. Întregul popor voia să vadă minunăția. Mamele își aduceau copiii, tații pe feții lor și astfel câmpul se umplu cu o mulțime de oameni.

Iar regele apărău pe un cal bălan, frumos împodobit, înconjurat de curteni, demnitari și muzicanți. După rege urma vistiernicul, care sub un baldachin strălucitor ducea sacul cu semințe. Când alaiul acesta ajunse la marginea câmpului dinainte ales anume, regele își scoase coroana și, ca un simplu semănător, cu sacul în mână, o porni de-a lungul brazdei proaspăt făcute, semănând semințele acelea minunate. După rege, domnii cei mai mândri merșeră cu grapa, acoperind sămânța întocmai cum se acoperă grâul și orzul și orice alte semințe. Când câmpul a fost semănat, regele își puse coroana pe cap și cu mare alai se întoarse la palat, bucuros că are un câmp atât de mare semănat cu aur.

Trecu o zi, trecu a doua, regele tot privea prin geam dornic să vadă cum aurul va răsări. Dar pe

câmp nu se văzu nimic. Până când, într-o zi, căzu o ploaie caldă, iar apoi soarele încălzi pământul. Se uită regele și văzu cât ține câmpul ce avea să răsară. S-a bucurat spunându-și: „N-o să mai știe oamenii ce-i aia sărăcie, dacă o să culegem aurul acesta. Și la primăvară voi semăna cu el un câmp de zece ori mai mare”.

Se plimba regele prin palat cu inima ușoară, zâmbea de mulțumire și iată că hotărăște să nu se uite o săptămână pe câmp, pentru ca bucuria să-i fie și mai mare.

Trecu o săptămână. Regele, nerăbdător să vadă aurul, se duse la câmp, dar în loc de aurul așteptat văzu o verdeață proaspătă ce creștea deasă ca un covor. Se miră în sine, zicându-și: „Am crezut că aurul va apare galben de la început, pe când e numai verdeață”.

Dar se liniști și așteaptă mai departe. Așteptă o săptămână, două. Pe câmp creșcuseră tulpini înalte, subțirele, apărură mugurii, încă puțini și înfloreau. Curtenii începură atunci să șușotească neîncrezători, văzând cum seamănă aurul acela cu o buruiană. Regele însă nu-și pierdu cumpătul, încredințând pe toți că aurul va apărea sub învelișul de floare.

Nu trecu mult și mugurii înfloriră. Numai că floarea nu era aurie, ci albastră ca și cerul senin. De la un capăt la altul al câmpului, pe tulpini apăruseră flori atât de albastre, încât, privind câmpul, credeai că cerul a coborât asupra pământului. Iarăși se miră regele cum de a înflorit aurul atât de albastru. Îngândurat, se plimba prin odăile sale, nemaștiind ce să creadă. Abia a doua zi dimineața se luminează la gândul că poate fructul va fi de aur. Și iarăși începu să spere.

Trecu vara. Din floricelele albastre se făcură niște măciulii mici și rotunde. Regele se gândi că în ele trebuie să fie aur. Luă o măciulie în palmă, o strivi și când ieșiră la iveală semințe albe cu cele semănate, se înfurie ca niciodată. îi chemă pe slujitori, le ordonă să smulgă plantele acelea care l-au făcut de râs, să le snopească în bățai și apoi să le azvârle în apă. Slujitorii îndeplîniră întocmai porunca regelui, smulgând toate tulpinile: le-au bătut din toată puterea, le-au legat și le-au aruncat în apă. Ba, supărați pentru treaba care le-au pricinuit-o ierburile acelea - au mai aruncat pe deasupra și pietre.

Între timp, regele, supărat foc, porunci să fie căutat prin lumea întreagă acel negustor bătrân

care a îndrăznit să-și bată joc de el. Dar, oricât l-au căutat trimișii regelui, nu l-au găsit. Regele era mai trist decât înainte. Umbla abătut și îngrijorat de poporul său sărman pentru care voia să facă ceva, dar nu știa ce. Și pe când trecea o dată de-a lungul râului, dădu cu ochii de o grămadă de pietre, sub care părea a fi ceva. Regele trimise o slugă să vadă ce este. Aflând că acolo zace iarba aceea, care trebuia să rodească aur, regele se supără foc și îi porunci s-o scoată și s-o ducă departe, în pădure, ca să n-o mai vadă și să nu-și mai amintească de rușinea suferită.

Slujitorii făcură întocmai, scoaseră planta aceea din apă și o duseră departe, în pădure.

Curtenii, vrând să-l distreze pe rege, organizară într-o zi o mare vânătoare, cu mulți invitați. Regelui îi plăcu ideea. Începând pregătirile, se părea că, ocupat fiind cu ele, nu se mai gândește la necazul său. Într-adevăr, regele își pregăti armele, caii, își alese câinii cei mai de soi și, când totul fu gata, încalecă și, înconjurat de domnii și prinții invitați, o porni spre pădure.

Dar întâmplarea făcu așa fel că, abia ajunși în pădure, dădu peste ierburile acelea aduse aici de servitori. Uscate, înnegrite, zăceau în drumul

regelui, aducându-i aminte de toate speranțele spulberate și de amărăciunea înfrângerii. O mânie nestăpânită îl cuprinse și nu mai vru să audă de vânătoare. Se întoarse acasă, dar nu înainte de a ordona slujitorilor să snopească în bățai iarba aceea blestemată, apoi s-o arunce atât de departe, încât să dispară și amintirea ei.

Dar timpul trecea, și regele își uită de necazul cu semințele. Odată se hotărî să plece într-o plimbare mai lungă.

Curtenii, bucuroși foarte, pregătiră totul de minune și alaiul porni la drum. În frunte, regele, pe un cal alb, în urmă, cavalerii. Vremea era frumoasă, caldă și priveliștile încântau ochii. Alaiul înainta vesel, până când deodată calul alb al regelui tresări speriat.

Regele încercă să-l strunească, dar în zadar: calul se împiedică și căzu. În ultima clipă, regele reuși să sară de pe cal, speriat tare. Se uită în ce se încurcase calul său și cu uimire recunoscă lujerii bătuți și azvârliți în apă și iarăși și iarăși snopiți în bățai și care mereu îi ieșeau în cale. Se gândi să-i ardă, dar tocmai în clipa aceea sosiră soldații care îl căutau pe bătrânul negustor. Regele, văzând pe cel care

atât de amarnic l-a păcălit, se mânie
strașnic și strigă:

- În temniță te voi arunca, nemernic
ce ai
înșelat credința stăpânului tău. Mi-ai dat
semințe
din care trebuia să scot aur - așa mi-ai
promis -
și iată ce aur a crescut - zise regele luând
în mână
câteva tulpini, bătute și răzbătute, încât
doar fricele
albe argintii mai rămăseseră din ele.

Bătrânul se uită și răspunse:

- Luminăția ta, dacă aceasta este
voința ta,
voi fi întemnițat, dar te rog dă-mi mie
lujerii ăștia.
Și peste două luni vei avea știre despre
ei.

Regele se învoi, iar bătrânul și
lujerii fură îndată aruncați în temniță.

Și s-ar fi prăpădit acolo bătrânul, de
foame, dacă n-ar fi fost fiica temnicerului,
o fată tânără, frumoasă și harnică, pe nume
Rozia. Rozia îi aducea bătrânului în fiecare
zi demâncare și venea în temniță
totdeauna cu furca torcând borangic cât
timp mânca bătrânul. Într-o zi, bătrânul o
rugă să toarcă niște caiere scoase din
lujerii aruncați în temniță o dată cu el.
Rozia, deși credea că nu va ieși nimic din
aceștia, începu să toarcă, numai să nu-l
amărască pe bătrân. Dar, spre marea ei
mirare, din furcă ieșea un fir subțire și
frumos.

După câteva zile de tors, bătrânul o rugă pe Rozia să meargă acasă și să țeasă din firele acelea întocmai cum țesea ea de obicei cu cele de borangic. Rozia făcu ce i se spuse și țesu o pânză frumoasă cum nu mai văzuse.

Se întâmplă ca în zilele acelea să vină la temniță slujbașul regelui, să vadă dacă mai trăiește bătrânul. Fu uimit găsindu-l vioi și îi zise:

-Vrei să ceri ceva regelui? Fata lui se mărită astăzi.

La care bătrânul răspunse:

-Aș dori să-i fac prințesei un dar de nuntă; de aceea aș dori să mă duci la palat.

Slujbașul îi îndeplini dorința: îl aduse în fața regelui. Odată ajunși, bătrânul văzu nunta în toi, mireasa ca un crin, mirele strălucitor ca soarele și, deși regele se încruntă la vederea bătrânului, acesta îi întinse un sul de pânză pe care Rozia, învățată de el, o albise cu apă și soare.

- Ce ai acolo? întrebă regele, curios.

- Luminăția ta, ăsta este aurul care trebuia să-l obții din semințele pe care ți le-am dat. Acesta este inul, bogăția săracilor, aurul pe care vroiam să-l scot din pământul acesta. Ai poruncit să fie azvârlit în apă? Bine ai făcut, căci tulpinile lui în

apă trebuie să se înmoaie. Ai ordonat să fie scos din apă? Bine ai făcut, căci trebuia să se usuce. Ai ordonat să fie snopit în bătai? Și asta bine ai făcut, deoarece inul trebuie bătut ca să ajungi la fibra dinăuntru tulpinei. M-ai aruncat în temniță? Și asta bine ai făcut, căci acolo o fată cu inimă bună m-a hrănit, iar eu am învățat-o cum se toarce și cum se țese inul. Dar rău ai făcut că toate cele ce le făceai, le făceai cu mânie. Azi însă, fiind o zi atât de fericită, îți iert nedreptatea ce mi-ai pricinuit-o și îi aduc prințesei acest dar. Prințesa să spună prin sate cum să fie semănat inul și cum luminăția ta l-ai îngrijit, dar nu cu mânie, ci cu dragoste, iar din pânză să fie cusute cămăși pentru toți cei nevoiași.

Regele, rușinat de nedreptatea pe care o făcuse bătrânului, îl îmbrățișa și-i ceru iertare. Apoi îl așeză la masă la locul de cinste și-i spuse:

- îți mulțumesc, moșule, pentru cele ce ai
acut în binele poporului meu. Eu doream

aurul,

iar tu mi-ai dat un lucru și mai de preț.

Pentru că

aurul l-ar folosi cei bogați, dar inul va

rămâne celor

nevoiași

i.

Povestea prostului

ÎN VREMURILE DE DEMULT, trăia într-o mlaștină un drac.

Odată, acest drac a făgăduit un sac întreg de galbeni celui ce-i va spune o poveste pe care el n-o mai auzise vreodată. Au venit mulți amatori de aur din felurite locuri și câte povești nu i-au povestit! Dar numai ce începeau povestea, dracu striga:

- O știu! O știu! și îndată o spunea el până la sfârșit.

Un tată avea trei feciori: primii doi, cei mari, erau deștepți, al treilea, cel mic, era prost. Se gândiră să meargă și ei să-i spună dracului povești.

Se duse mai întâi fratele cel mare și-i zise:

- Bună seara, boier preamilostiv!

- Bună seara, fiule! îi răspunse

dracu.

Și începu fratele cel mare să povestească.

Povestește el, povestește, dar nici n-ajunge bine la jumătatea poveștii că dracu începe s-o spună el mai departe. Așa că n-a ieșit nimic. Dracu mai pusese o condiție: celui ce nu va reuși să-i spună o poveste pe care el să n-o știe, îi va jupui trei fâșii de curele din spinare.

Când băiatul cel mare termină toate poveștile pe care le știa, dracu îi jupui trei curele și-l lăasă să plece acasă.

A doua zi, era pe înserate: fratele cel mijlociu se duse la drac să-i spună povești. Când ajunse, îi zise ca și frate-su cel mare:

- Bună seara, boier preamilostiv!

- Bună seara, fiule! la fel îi răspunse dracu. Fratele cel mijlociu povesti toate poveștile pe care le știa. Dar ce folos, dacă și dracu le știa pe toate! Și dracu îi jupui trei curele din spinare, după care îi dădu drumul acasă.

A treia zi, seara, plecă și prostu să-i spună dracului povești. Taică-său, e drept, nu voia să-lase: o să-i jupoaie și lui trei curele din spinare, dar nu putu să-l oprească în nici un chip.

Când prostu ajunse la drac, în mlaștină, îi zise:

- Bună seara, drace.

- Bună seara, fiule, îi răspunse dracu.

- Eu nu sunt fiul tău! i-o reteză prostu. Nu vrei mai bine s-ascuți o poveste?

-Ah, cât de mult doresc! zise dracu. însă dacă n-o să-mi spui o poveste pe care n-am mai auzit-o, o să-ți jupoi trei curele din spinare!

- Așa să fie! fu de acord prostu. Dar mai adăugă: Iar dacă tu mă vei întrerupe, spunându-mi că așa ceva nu-i cu putință, eu o să-ți jupoi din spinare șase curele!

Ce să facă, îi plăcea, nu-i plăcea, dracu trebui să accepte ce-i cerea flăcăul cel prost. Iar prostu începu așa:

- Suntem la tata trei feciori, tata e al patrulea, iar eu al cincilea.

Dracu era cât pe-aci să strige că așa ceva nu e cu putință, dar își luă seama că o să i se jupoaie șase curele din spinare și tăcu.

Iar prostu povesti mai departe:

- Odată, ne-am dus să curățăm de tufișuri o poieniță. Ne-am apucat și am curățat o poie niță mare-mare. Dimineața, ne uităm și poienița ia-o de unde nu-i. Am căutat-o noi, dar degeaba.

Aproape două conace din zi am căutat-o, însă fără nici un folos. Deodată am zărit un țăran care tăia o

coadă pentru greblă. Mă dau mai aproape și văd că țăranul sprijinea vârful cozii într-o poieniță mare-mare. Mie ce-mi pasă? Eu mi-s tânăr și puternic, așa că am aruncat coada greblei la nouă verste¹ depărtare. Așa ne-am găsit poienița. Ne-am apucat de semănat. Trei zile am semănat un grăunte și jumătate de orz. A răsărit niște orz de ți-era mai mare dragul! L-am cosit, l-am treierat și ne-am apucat să facem din el bere. Și, ce să-ți spun, am făcut o șură și jumătate de bere! Și-am încins un chef ca-n basme: șaptezeci de țărani și șaptezeci de cai au băut trei zile și trei nopți în șir. Berea s-a terminat, dar am mai scurs de pe fund încă trei butoaie. Ei, și ne-am îmbătat serios. Ne-am apucat să prindem muște, să le vârm în sac. Asta era când la nemți se scumpiseră muștele. Dădeau o vacă pe-o muscă. Aflând asta, ce să zic? Eu mi-s tânăr și puternic, așa că am aruncat sacul cu muște pe umăr și am pornit spre țara nemților. Acolo, pentru fiecă muscă am căpătat câte o vacă. Aveam acum atâtea vaci, că poate nici baronul n-avea așa de multe.

¹ Verstă - unitate de măsură pentru distanțe, folosită în trecut, egală cu 1,067 km (n. red).

Nu puteam singur s-o scot la capăt cu ele. A trebuit să le încarc pe-o corabie ca să le duc pân-acasă. Numai că pe mare s-a stârnit o furtună care-a prefăcut corabia în țandări și-a aruncat-o pe malul celălalt. Stăm și mă gândeam ce să fac. Ei, dar ce-mi pasă? Eu mi-s tânăr și puternic! Numaidecât mi-a dat prin cap ce să fac: am apucat o vacă de coadă, am învărtit-o binișor și am aruncat-o peste mare. Am apucat-o pe-a doua și tot așa mereu. Astfel mi-am trecut dincolo toate vacile mele cele frumoase. Mai rămăsese una șchioapă. Dar atunci mi-am dat seama: da' eu cum o să trec peste mare? Ei, dar, ce-mi pasă? Sunt tânăr și puternic, o să mă azvârl singur peste mare. Am apucat vaca șchioapă de coadă, am învărtit-o cam de vreo zece ori în jur și am azvârlit-o peste mare, ținându-mă de coada ei. Așa am zburat cu vaca cea șchioapă peste mare. Aici a trebuit să alerg până mi-am strâns toate vacile. Dar mie ce-mi pasă. Sunt tânăr și puternic! Le-am legat de coarne pe cele mai năvășe. Dumnezeu, văzând câte vaci am, mă întreabă dacă nu vreau să le tai și din pieile lor să fac papuci. Toți sfinții își cam tociseră papucii și, de! trebuie să-i încalțe pe toți. Și pe cei mari și pe cei

mici. Și mi-a făgăduit Dumnezeu o grămadă de bani. Am tăiat toate vacile, iar din pieile lor am făcut papuci: din pieile mai groase - pentru sfinții cei mari, din cele mai subțiri - pentru îngerași. Acum altă belea: cum să trimit papucii în cer? Nimeni nu vine după ei, și mai trebuie să iau și banii de-acolo. Am luat atunci toate cozile vacilor și le-am legat una de alta. Am făcut o frânghie lungă-lungă. Am legat papucii de un capăt, iar pe celălalt - ce-mi pasă? Sunt tânăr și puternic! l-am învărtit și l-am azvârlit în sus, în cer. L-am azvârlit lui Sfântul Petru drept în mână. El a apucat capătul frânghiei, trăgându-mă și pe mine o dată cu papucii. A luat papucii și mi-a plătit banii. Doream să ajung și eu în cer, dar nu m-au lăsat: m-au înhățat și m-au aruncat în jos. S-a iscat un vânt puternic, care m-a dus într-o mlaștină mare. Cum am căzut, am intrat în smârc până la gât. „Ei, îmi zic, mi-a sosit sfârșitul!” Deodată, ce-mi văd ochii? Un urs fugind, iar după el gonea un iepure, vrând să-l prindă. Aveam de gând să mă prind de coada ursului, dar mi-am zis: iepurele e mai puternic, de vreme ce vrea să prindă ursul. Așa că m-am prins de coada iepurelui: când a trecut pe lângă mine -eu, ce? eu mi-s tânăr și puternic - haț! l-am apucat

- de coadă. Cât de mult dorea să scape! Trage el, trage și mă smulge din smârc, numai că, săracul, a rămas fără coadă.

Dracu asculta și asculta, rămăsese chiar cu gura căscată, dar n-avea ce să spună. Povestea asta n-o mai auzise și se temea ca nu cumva, din întâmplare, să scoată vreun strigăt: atunci i-ar fi jupuit șase curele din spinare.

Se uită prostu: dracu tremura de frică. Atunci strigă la el:

- Ce? Nu cumva nu ți-a plăcut povestea? Iar dacă nu crezi că totul s-a petrecut întocmai, na, uite coada iepurelui!

Acestea zicând, prostu aruncă pe masă o coadă de iepure. Acum dracu crezu că totul a fost într-adevăr așa și se sperie și mai tare. Nu-i de glumit! însuși Dumnezeu a stat de vorbă cu prostu și i-a comandat papucii. Ba încă mai aruncă vacile peste mare ca pe niște pietricele. Dracu îi dădu pe loc flăcăului un sac de galbeni, greu de nu-l puteai urni, și-i porunci să se care mai repede acasă: nu vrea să mai audă de el.

Prostu nici că dorea altceva. Azvârli sacul pe umăr și-o porni spre casă, parcă era un

general. Taică-său și frații mai mari se mirară nevoie mare de norocul lui, dar prostu nu făcea altceva decât să râdă. Își construi un palat mare și trăi în el împărătește.

Jurământul lupului

ÎNTR-UN SAT OARECARE s-a furișat de undeva, nu se știe de unde, un lup. Lupul se năpustea asupra turmelor de oi, vaci, capre. De câte ori întâlnea animalele, le pândea, se apropia apoi tiptii-tiptil, se repezea la ele și le sugruma; le făcea apoi bucăți-bucăți și, în cele din urmă, se așeza pe iarbă și începea să înfulece.

Trecu o zi, trecură trei, trecură treizeci și trei, și iată că lupul se îmbolnăvi grav. Atât era de bolnav bietul de el, încât căzu de pe picioare și rămase așa, întins, în culcușul său, fără să mai poată scoate nasul afară.

„M-am îmbolnăvit de moarte, își zicea lupul, pentru că m-am legat de viața altor sărmane dobitoace, și nu le-am lăsat în pace până ce nu mi-am înfipt colții în ele. Dar, iată, jur pe ce am mai scump pe lume că, dacă m-oi însănătoși, nu

am să mai mă ating niciodată de vreo vietate, oricât ar fi ea de mică, am să trăiesc alături de ele în bună înțelegere și chiar de câte ori se va ivi prilejul, am să caut să le ajut."

Iată că, peste câteva zile, lupul nostru se făcu bine, ieși din culcușul său și, în timp ce stătea întins la soare, își aduse aminte de legământul său.

„Da, trebuie să plec în căutarea animalelor pe care le-am năpăstuit de-atâta vreme și să le vorbesc despre jurământul meu. Am să le spun ca de-acum înainte să nu le mai fie teamă de mine, pentru că și eu am devenit la fel ca oricare animal - blând și pașnic."

Lupul, el însuși uimit de bunătatea din sufletul său, ieși din pădure și ținu poteca. Mergând pe marginea cărării se-ntâlni cu un cal. Calul era foarte liniștit și păștea iarba mătăsoasă. Zărindu-l pe lup, se sperie atât de tare de el, încât o luă la fugă. Dar lupul îi ieși în cale și cu o voce caldă îi spuse:

- Nu te teme de mine, prietene! Am jurat ca de acum încolo să nu mai pun labele pe tine și să nu-ți mai pricinuiesc nici un rău.

Calul nu prea crezu la început în vorbele lupului, dar văzând cum acesta își ia rămas bun

de la el cu atâta blândețe, sigur că nu se mai îndoii de spusele lui.

Lupul plecă mai departe și de astă dată întâlni doi berbeci grași, un vițeluș frumos și un iepuraș fricos.

Lupul se opri lângă ei și le vorbi astfel:

- Prieteni, nu vă fie frică de mine, știu că v-am făcut mult rău, dar de-acum nimeni nu va putea să-și mai bată joc de voi. Da, sunt lup, dar nu unul fioros și lacom, ci unul bun și cumsecade.

Așa făcu el cunoscut tuturor viețuitoarelor jurământul său. Apoi, flămând și lipsit de vlagă, se îndreptă spre culcuș. Mergea încet, încet, de parcă număra fiecare pas pe care-l făcea.

Nu trecu mult de la această hotărâre, că lupul simți că nu mai poate răbda de foame. Nu înfulecase nimic de vreo câteva zile, slăbise și arăta sărmanul ca vai de el. Oprindu-se în drum, lupul începu a gândi astfel: „Bietul meu tată, bunicii mei, toți moșii și strămoșii mei nu au făcut nicicând un asemenea jurământ și nu au răbdat de foame. E în obiceiul nostru ca toți lupii să prade, să sugrume, să facă bucăți-bucăți carnea fragedă a dobitoacelor. Eu de ce oare trebuie să rabd de foame? De ce să mor de foame? Cui va folosi jurământul meu?”

Și gândind astfel se-ntoarse din drumul său și o porni spre potecuța unde zărise calul. Găsi calul în același loc. Zărind lupul, înțelese pentru ce acesta se-ntorsese, dar fără să-i fie teamă continuă să pască, prefăcându-se că nici măcar nu l-a văzut.

Lupul se apropie de cal.

- Stai, că vreau să te mănânc, iaca sunt lihnit de foame!

- Ce mai treabă, parcă nu știu eu de ce te-ai întors la mine. Dar înainte de a mă mânca, am o rugămintă. Acum câteva zile mi-a intrat în piciorul din spate, un cui, care mi-a făcut o rană de mă seacă la inimă. Fii bun și scoate-mi cuiul din picior, și apoi fă ce vrei cu mine.

Lupul se învoi. Calul își adună toată puterea și, tocmai când lupul încerca să-i scoată cuiul, îl lovi așa de tare cu copita, încât lupul se tăvăli pe jos de durere. Când își mai reveni, căută calul, dar nu-l găsi nicăieri. Tremurând de durere și de foame, plecă iar mai departe. Peste puțin se întâlni cu cei doi berbeci grași. Lupul se apropie de ei și le spuse c-arvrea să-i mănânce.

- Bine, dacă vrei să ne mănânci, noi nu ne putem opune puterii tale, dar vrem să te rugăm și noi ceva. Tocmai ne certam între noi pentru o

moștenire pe care ne-a lăsat-o tatăl nostru. Fă bine, intră între noi și împacă-ne.

Lupul crezu în vorbele berbecilor și intră între ei.

Berbecii, chipurile, se hărțuiau amândoi, și deodată se repezică unul spre altul și intrară cu coarnele lor tari în lupul nostru. Îl loviră cu atâta cruzime, încât bietul lup căzu jos și nu mai știu nimic de el.

Într-un târziu se trezi, dar berbecii nu mai erau lângă el. Se ridică cu greu și, clătinându-se amețit de dureri, porni mai departe, până ce-i apărură în cale vițelul cel frumos. Lupul veni lângă el:

- Vreau să te mănânc, vițelule, îi spuse lupul.

- De mâncat ai să mă mănânci, că și așa nu mă pot împotrivi voinței tale, dar, înainte de a muri, fă-mi și tu un bine. Iată ce: După urechea dreaptă am o rană, care mă doare așa de tare, că abia mă pot ține pe picioare. Tu pune iarba asta peste ea, ca să-mi mai ogoiască durerea și să pot muri liniștit.

Lupul luă iarba arătată de vițel și-și plecă apoi capul spre urechea dreaptă a

vițelușului, dar acesta, fără să-i dea răgaz măcar o clipă, îl izbi cu toată puterea în cap și apoi o luă la sănătoasa. Lupul, de durere, se tăvăli pe jos.

Se trezi când soarele sta tocmai să apună. Nu mai putea sărmanul de foame. Abia târân-du-și picioarele, încercă să facă măcar câțiva pași, când, ce să vadă... venea spre el o turmă de vaci, păzită de niște câini ciobănești puternici, care lătrau așa de tare, de te asurzeau. Lupul dădu să fugă. Și deodată zări într-un copac scorbura în care își ducea zilele un iepuraș slăbuț. Lupul se duse la iepuraș și cu lacrimi în ochi începu să-i vorbească:

- Iepuraș, iepuraș, dragul meu iepuraș,
fă bine și deschide ușa, de mă primește în
căsuța ta. Jur pe ochii mei că nu-ți voi face
nimic,
nu te voi mânca, lată, vin câinii și or să mă
sfâșie.
Scapă-mă și am să-ți fiu recunoscător
toată
viața mea!

Iepurașul, tremurând de frică din toate încheieturile, închise și mai bine ușa căsuței sale și, cu glas ce abia se auzea, îi răspunse:

- Ți-e frică, lupule? Tremuri așa
cum
tremuram și noi de frica ta când te
vedeam, iar ție

nici că-ți păsa de sărmănele noastre
suflete. Numi pasă de tine, n-au decât să
te prindă câinii ciobanilor!

Iepurașul nici n-apucă bine să-și
termine vorbele, că haita de câini îl și
ajunse pe lup. Ogarii, bucuroși de pradă,
cât ai zice pește îl și făcură fărâmițe,
amestecându-l cu colbul de pe drum.

Muzicanții

AU FOST ODATA ca niciodată patru muzicanți. De unde veneau și încotro se duceau - nu știa nimeni.

Rătăcitori pe drumuri de țară, cântau pe la hanurile de la răscruci, pentru călătorii osteniți. Și, uneori, truda le era răsplătită cu o bucată de pâine și câțiva bănuți. Alteori însă...

Într-o seară târzie, au poposit pe o culme de deal, lângă ruinele unei cetăți străvechi, i-au dat ocol - cu oarecari temeri - și s-au așezat apoi sub un zid, la loc ferit...

- Înnoptăm aici? întrebă unul.

- Dacă „slăvitul stăpân" n-are nimic împotriva, răspunse șugubăț cel din dreapta.

- Să-i cântăm ceva, poate l-om îmbuna și ne-o îngădui să ne odihnim aici, vorbi al treilea.

- Hai! se învoiră râzând tuspătru.

Aşa se auziră în noaptea aceea, sus pe culmea dealului, acordurile celui mai frumos cântec din partea locului.

Când viorile tăcură, muzicantul cel şugubăţ se înclină în fata ruinelor ca un dirijor care primeşte aplauzele ascultătorilor.

- Slăvite stăpân al cetăţii, îngădui prea plecatelor tale slugi să doarmă aici, în noaptea asta?

O clipă se făcu linişte. Ceilalţi stăteau gata să râdă de cea din urmă şotie a însoţitorului, când... râsul le îngheţă pe buze. Din înaltul ruinelor coborî până la dânşii, răspicat, o vorbă:

-îngădui!

Muzicanţii încremeniră. Totul începuse ca într-un joc de copii, dar iată că jocul făgăduia acum să urmeze ca o poveste plină de peripeţii.

Cu paşi abia simţiţi, stăpânul glasului de adineauri li se arată în faţă. Era un pitic bătrân, bătrân, cu o barbă albă până la pământ şi cu o tichie roşie cu ciucuri negri.

- Vă mulţumesc că nu m-aţi ocolit. Vă mulţumesc, de asemenea, pentru cântecul pe care l-aţi cântat. Pentru gândul vostru bun aş vrea să vă răsplătesc. N-am în cuprinsul meu comori, nici aur

și nici pietre prețioase. Dar ceea ce vă pot da, vă dau din toată inima.

Și, spunând acestea, piticul întinse fiecărui muzicant câte o ramură de nuc, iar după aceea se pierdu îndărătul ruinelor.

- Ce-a fost asta? Am visat? se întrebă într-un târziu unul.

- Greu de crezut că visăm tuspătru odată același vis, se îndoi altul.

- Și încă cu ochii deschiși.

- Și apoi, uite crengile de nuc.

Doar muzicantul cel mereu vesel și șugubăț tăcea. Se părea că întâmplarea asta ciudată îl cam pusese pe gânduri.

- Știți ce, spuse el, cum-necum, mie nu-mi vine să mă culc pe aici. Simt că n-o să-mi fie somnul prea dulce sub ruinele astea. Eu zic s-o pomimniai departe.

Ceialalți s-au uitat unul la altul și-au încuviințat. -Hai!

- Dar cu ramurile de nuc ce facem? își aminti careva.

- Faceți ce vreți, eu pe-a mea o arunc. Tot n-am ce face cu dânsa. Și mă și încurcă la drum, spuse unul dintre ei.

Și cum spuse, așa și făcu.

Și la fel, alți doi muzicanți îi urmară pilda. Doar unul singur o păstră într-un buzunar al hainei.

Hei, și așa au mers ei cât au mers și în seara următoare au poposit în satul lor, fiecare la casa lui. Dar înainte de a se culca, muzicantul care păstrase ramura de nuc i-o dădu copilului, l-o dădu și se întinse pe laviță, ostenit de lungimea drumului pe care rătăcise și nedumerit de întâmplarea nemaiauzită prin care trecuse.

A doua zi, băiețușul îl trezi încă de cu zori.

- Ce fel de nuci mi-ai adus, tată? Uite-s, galbene și nu le pot sparge nicicum, la încercă și matale!

Muzicantul se ridică din pat și privi cu mirare crenguța de nuc: rodise peste noapte numai nuci de aur.

Uimit din cale-afară, alergă la prietenii lui, arătându-le și lor minunăția.

Aceștia nu statură mult pe gânduri și porniră în goană spre ruinele străvechii cetăți. Și toată ziua au răscolit prin iarbă, căutând crenguțele cu atâta ușurință aruncate. Dar nu le-au mai găsit.

S-au întors acasă abătuți și cu mâinile goale.

Și mulți ani de la întâmplarea asta, ei n-au conștientizat să spună tuturor celor care-i ascultau că omul nu trebuie să disprețuiască niciodată nici cel mai neînsemnat dar... câtă vreme el e dat din toată inima...

Voinicul Șerpe și fiu- logofiu cu părul de aur și cu dinții de argint

A FOST ODATĂ ca niciodată, a fost un moș și o babă, bătrâni, bătrâni de tot, și nu aveau copii. Într-o zi, moșul zise babei să-i facă o mămăligă mare, că vrea să meargă în lume să-și caute un băiat, că vezi, zicea moșul:

- Noi amândoi suntem bătrâni și slabi și azi-mâne o să murim și nu are cine să ne îngroape.

Baba face o mămăligă mare, o bagă în straiță, moșul ia straița pe umăr și în mână o bătă și, luându-și rămas bun de la babă, plecă la drum.

Merse moșul cât merse, până ajunse într-un vârf de deal. Aici se opri să se mai hodinească la umbra unui plop bătrân, când numai ce iacă vede ieșind de sub rădăcinile plopului un șerpe mic, care era năzdrăvan și-ncepu a vorbi:

- Moșule! Ia-mă pe mine de băiat și mă crește, că eu ți-oi fi de mare folos!

Moșul, mirat de acest șerpe care știa a vorbi, nu stătu mult pe gânduri, îl luă și îl băgă în straiță și îl duse la babă:

- Iacă, babo, ți-am adus un băiat, l-am găsit într-o pădure, pe un deal. Să nu te spării de el când l-oi vedea.

Și, scoțând șerpele din straiță, îl puse jos în mijlocul casei. Cum îl văzu, baba era să moară de spaimă.

- D-apoi ai nărizit¹, moșule? Așa prunc mi-aduci tu mie, să fug din casa mea de groaza lui?

La aceste vorbe, șerpele începu a grăi așa:

- Babă dragă, nu te înspăimânta, că eu nu sunt șerpe, ci sunt și eu făptură omenească, dar am un blăstăm pe capul meu, și până nu mi se împlinește sorocul trebuie să port făptura de șerpe. Dar să știți că mare noroc o da peste casa voastră dacă mă veți crește.

Auzind baba vorbele așa de frumoase ale șerpelui se liniști și prinse curaj. Îl luă și-l puse după ușă, și îi dădea să beie lapte de vacă în fiecare zi, și așa l-a ținut o lună și o săptămână.

¹ Ai nărizit - te-ai prostit.

Într-o zi, baba se duse în cămară, afară, să cearnă făină de pită, și uitând ușa deschisă, șerpele ieși în curte și începu a fluiera. Auzind baba, ieși să vadă cine fluieră așa de frumos în ograda lor, și când privi în copac văzu șerpele care-i zise:

- Babo, dă-mi o straiță, să mă duc în pădure
să v-aduc coarne coapte.

Baba îi dăte o straiță, șerpele o luă și plecă. Cum ajunse în pădure, se urcă într-un corn cu trei crăci - și pe fiecare cracă era câte o fată, una mai frumoasă decât alta: una avea în spate un luceafăr, alta avea luna, iar cea mai mare avea soarele. Erau fetele împăratului Verde.

După ce umplu straiță de coarne, șerpele se întoarse acasă și i-o dăte babei, iară el se puse să doarmă, că era obosit. După ce se trezi, zise babei așa:

- Babo, du-te la împăratul Verde și-i spune să-mi deie fata cea mai mare de soție.

- Vai, d-apoi cum să mă duc eu la împăratu', să-i cer fata? se sperie baba.

- Ascultă-mă și fă cum îți spun eu, și ai să vezi că are să fie bine, răspunse șerpele.

Se ia baba și se duce la curtea împăratului Verde și bate la poartă. Împăratul îi deschide poarta și, când dă cu ochii de ea, o întreabă:

- Ce năcaz te-a adus la curtea mea, babo?

- D-apoi, să trăiești, înălțate împărate, și să stăpânești cu sănătate! Eu am venit în petit, că am fecior de însurat, și măria-ta ai o fată de măritat. Să ne încuscrim.

- Ce zici?! făcu împăratul mânios.

Și o dete pe mâna slujitorilor de la curtea împărătească să o deie afară pe poartă, că e nebună.

Ajungând baba acasă, povesti șerpelui ce a pățit la curtea împăratului.

Șerpele îi spuse să meargă și a doua zi.

Mâne-zi se duse baba din nou la curtea împărătească. Și a doua oară a pățit baba tot așa. A treia zi iară îi zise șerpele să meargă și a treia oară, că de astă dată are să-i meargă bine. Baba îl ascultă și se duse și a treia oară. Bătu iarăși la poarta împăratului, acesta îi deschise poarta și, văzând-o, nu o mai alungă, ci îi spuse așa:

- Babo, eu atunci dau fata mea după feciorul tău, dacă el va fi în stare să facă de la noi până la voi o punte de aur, pe de lături cu două rânduri de pomi de tot felul, și în fiecare pom să fie tot felul de păsări, și fiecare să cânte în glasul ei, iar pomii, unii să fie înfloriți, alții cu roadă necoaptă, alții cu roadă coaptă.

împăratul credea că în chipul acesta a scăpat de babă, să nu tot îi bată la poartă, pețindu-i fata pentru feciorul ei.

Baba plecă de la curtea împărătească și, ajungând acasă, povesti șerpelui ceea ce-i poruncise împăratul Verde.

- Nu ți-am spus, babo, că are să fie bine?! se bucură șerpele.

- D-apoi, cum se poate să fie bine? se căina baba. Da' cine e în stare să-i facă pe plac împăratului?

- Lasă pe mine, îi vedea dumneata mâne dimineață când te vei scula!

A doua zi, șerpele ieși în fața casei și, după cum știți și dumneavoastră că era năzdrăvan, luă un zbici și pocni cu el spre răsărit de trei ori. Și, cât ai bate din palme, numai ce se întinse de la casa babei până la poarta împăratului o punte numai și numai de aur, de sclipea mai tare ca soarele, pe de lături cu fel de fel de pomi, unii înfloriți, alții cu roadă necoaptă, alții cu roadă coaptă, iar în fiecare pom erau tot alte păsărele, cu fel de fel de pene, care cântau în fel de fel de glasuri, una mai frumos decât alta, de era mai mare dragul să le ascuți.

împăratul Verde, când s-a sculat dimineăta, mai mare i-a fost mirarea văzând minunăția de pod, de la poarta curții lui până la casa babei, așa cum ceruse să-i facă feciorul ei, ca atunci numai să-i deie fata de noră. Și nu-i venea împăratului să-și creadă ochilor.

Acum împăratul dete poruncă la toți slujbașii de la curtea împărătească să înceapă pregătirile, că au să vină pețitori.

Moșul și baba luă ră șerpele și plecară toți trei la curtea împăratului, să pețască fata, că dorința împăratului s-a împlinit întocmai cum a vrut, și acum nu are decât să deie fata după feciorul lor. Când ajunseră la curtea împărătească, mergând pe puntea de aur, împăratul și împărăteasa le ieșiră în cale, dar când văzură cine e mirele erau cât p-aci să leșine de spaimă. Dar auzind ei că șerpele vorbește și că așa vorbe frumoase ies din gura lui, de era mai mare dragul să-l asculte, împăratul și împărăteasa se mai liniștiră și, după ce se înțeleseră și cu fata lor cea mai mare, se hotărâră și se învoiră s-o deie după el.

Și au început să facă pregătiri mari de nuntă, că doar era nuntă împărătească.

Și se făcu o nuntă ca-n povești.

După nuntă, pe tineri i-au închis într-o cămară, ca să nu-i vadă nimeni. Biata mireasă nu mai putea de frică și nu mai înceta din plâns.

- Nu te teme și nu plânge, draga mea, o mângâie șerpele, că eu nu sunt șerpe după cum mă vezi. Iaca cire sunt eu - și în clipa aceea se dete peste cap și se făcu un fecior mai frumos decât soarele, că la soare te puteai uita, dar la dânsul ba.

Când îl văzu fata așa de frumos, nu mai știa ce să facă de bucurie. Dimineața însă, când se trezi și dădu cu ochii de șerpe, dormind lângă ea, iară s-a înspăimântat.

Trecând pe acolo, pe dinaintea ușii lor, o slugă, șerpele o rugă să le deschidă.

Deschizându-le ușa, tinerii se luară prin grădină la preumblare, și aici erau fel de fel de flori, una mai frumoasă și mai mirositoare decât alta. Când mirosi șerpele o floare, numaidecât se prefăcu iară în feciorul frumos ca soarele, iar pielea lui de șerpe rămase jos, la rădăcina florii. Fata împăratului, văzând o slugă trecând pe acolo, îi spuse să ieie pielea de șerpe, s-o arunce în foc. Sluga făcu cum îi porunci stăpână-sa, luă pielea șerpelui și o aruncă în foc. Cum a aruncat-o în foc, a ars pocnind de trei ori, parcă ar fi trăsnet.

- Vai, blestemată fii că mi-ai ars cămașa!
strigă voinicul Șerpe. Nu ai mai putut
aștepta până
se împlineau nouă zile, că atunci o
lepădăm eu
de tot, că așa mi-a fost blăstămul.

În aceeași clipă, feciorului nostru îi
crescură aripi și zise către soția sa:

- Numai atunci să naști fiu-logofiu,
când îi
rupe o pereche de opinci de oțel și o bătă
de fier,
umblând și căutându-mă, cruciș și
curmeziș prin
lume, și numai când voi pune eu mâna
mea cea
dreaptă peste tine. Iară pe mine mă vei găsi
numai
la „scăldătoarea de lapte dulce, unde
iarba-mi
crește, de mușchi putrezește”.

Și voinicul Șerpe pe dată zbură și se
făcu nevăzut.

Fata împăratului plânse mult după el
și îl tot așteptă, doar va veni dincotrova,
dar totul fu în zadar; el nu se arătă.

Văzând că nu mai este nici o
nădejde, își făcu o pereche de opinci de
oțel, luă în mână o bătă de fier și porni la
drum, să caute „scăldătoarea de lapte
dulce, unde iarba-mi crește, de mușchi
putrezește”.

Trecându-i sorocul să nască, nu avu
încotro și trebui să se încingă cu un cerc de
fier, că altcum nu mai putea umbla.

Mergând ea de la capăt, cale lungă să-i ajungă, cum se zice din poveste, că-nainte mult mai este, pe oricine întâlnea în cale îl întreba de nu cumva a auzit de „scăldătoarea de lapte dulce, unde iarba-mi crește, de mușchi putrezește”, dar nimeni nu știa să-i deie nici o știre. Mai merse cât mai merse, până se trezi deodată la casa maicii Vineri.

- Bună ziua, maică Vineri!

- Bună să-ți fie inima! Da' ce năcaz mare a dat de capul tău, de ai venit până aici, în împărăția mea, unde om n-a pus piciorul?

- Oh, maică Vineri, am venit să te întreb nu cumva știi unde-i „scăldătoarea de lapte dulce, unde iarba-mi crește, de mușchi putrezește”? Că acolo e soțul meu, și eu pe el îl caut.

- Dragă fata mea, stai puțin să întreb pe ostășițele mele, dacă știu ele ceva, eu de așa scaldă nu am auzit, îi răspunse maica Vineri.

Luă apoi din cui un corn de aramă și sună din el în cele patru colțuri ale lumii, și numai ce începură a veni din toate părțile o mulțime mare de albine.

- Dragile mele ostășite, zise maica Vineri, nu ați văzut, pe unde ați zburat voi, „scăldătoarea

de lapte dulce, unde iarba-mi crește, de mușchi putrezește"?

- Nu am văzut și nici nu am auzit de așa

scaldătoare, răspunseră albinele.

Atunci maica Vineri zise către fata împăratului:

- Du-te până la soră-mea, maica Sâmbătă,

poate o ști ea să te îndrepte.

Și îi dăte un papuc, spunându-i să-l păstreze bine, că-i va fi de mare trebuință.

Se luă biata fată de împărat și se tot duse, până ce ajunse la casa maicii Sâmbete. Cum o văzu, aceasta o întrebă:

- Ce cauți, dragă fata mea, și ce umbli pe aici, pe unde om nu a mai umblat?

- Oh, maică Sâmbătă, d-apoi iacă, și iacă după ce am venit - și îi povesti și ei năcazul, apoi o întrebă: Nu cumva știi domnia-ta unde este „scaldătoarea de lapte dulce, unde iarba-mi crește, de mușchi putrezește"?

- Eu, dragă fata mea, nu știu și nici nu am auzit de așa scaldătoare, dar să întreb pe ostășițele mele, că ele umblă mult prin lume!

Și maica Sâmbătă luă din cui un corn de argint, suflă din el în cele patru colțuri de lume și, îndată ce veni un nor de albine, ea le întrebă:

- Nu ați văzut voi, pe unde ați zburat, o „scaldatoare de lapte dulce, unde iarba-mi crește, de mușchi putrezește”?

- Nu știm, maică Sâmbătă, și așa scaldatoare nu am văzut pe unde am umblat noi.

Atunci maica Sâmbătă o sfătui pe fata împăratului să se ducă la maica Duminică, poate ea o să știe, și-i dete o nucă, zicându-i:

- Ține nuca asta, că îți va prinde bine la vreo nevoie.

Luându-și ziua-bună, fata de împărat plecă la drum și merse multă lume-mpărăție, cum se zice din poveste, că-nainte mult mai este. Și deodată se pomeni în fața casei maicii Duminici.

-Vai, draga mea, da' ce durere mare te-a adus la ușa casei mele, unde suflet de om pământean n-a venit? o întâmpină bătrâna, mirându-se.

- D'apoi, iaca, maică Duminică, am venit să te întreb, nu cumva știi sau ai auzit unde s-ar afla „scaldătoarea de lapte dulce, unde iarba-mi crește, de mușchi putrezește”? Că acolo e soțul meu și pe el îl caut.

Maica Duminică îi răspunse că ea nu știe de așa scaldătoare și nu a auzit de ea, dar îi spuse că are să-și adune ostășițele sale și o să le întrebe

pe ele. Luă cornul de aur din cui și suflă din el în cele patru părți ale lumii, și cât ai clipi apăru un nor de albine, de sen-tunecă soarele, așa de multe se-adunară. Maica Duminică se uită la ele și le zise:

- Bine, dragele mele, dar voi nu sunteți
toate
aici, mai lipsește una.

Și, iaca, numai ce o vede și pe aceea sosind. Și cum o vede, maica Duminică o întreabă și o ocărăște de ce a zăbovit atâta și n-a alergat când a auzit glasul cornului de aur.

-O, maică Duminică, răspunse albina, abia putând răsufla de obosită, unde am fost eu n-a fost nici una dintre surorile mele. Am fost tocmai la „scăldătoarea de lapte dulce, unde iarba-mi crește, de mușchi putrezește”!

- Bine, draga mea ostășită vrednică, se
îmbuna maica Duminică, iacă, ai să mergi acolo,
la scăldătoarea aceea, să duci pe femeia asta
necăjită, ca să-și găsească bărbatul.

Îi dete apoi fetei de împărat un pieptene, spunându-i să-l păstreze bine, că odată îi va fi de mare folos.

Fata de împărat își luă rămas bun de la maica Duminică și plecă apoi cu albina la drum.

După o cale lungă, ajung la o fântână într-o grădină frumoasă ca un rai. Aici se opriă și se puseră să se odihnească, fiind tare obosite de atâta cale. Fata de împărat luă papucul pe care îl primise de la maica Vineri și dete cu el în doagele fântânii. Deodată se pomeni înaintea ei cu o cloșcă cu pui de aur.

Nu trecu mult, și iată că vine la fântână o fată să ia apă, și vede cloșca cu pui cu tot de aur. Fata aleargă la stăpâna ei și îi spune că la fântână este o femeie care are o cloșcă cu pui cu totul de aur. Stăpână-sa o trimite înapoi să întrebe dacă vrea să vândă cloșca cu tot cu pui, și să-i spună cât cere pe ea. Fata se duce și o întreabă dacă vinde cloșca cu pui. Și fata de împărat îi răspunde că o vinde, dar să vină stăpână-sa să se tocmească la preț cu ea.

Stăpâna veni îndată și, când văzu cloșca cu pui, nu mai putu de dragul lor și vru să știe cât cere pe ea, că-i dă oricât.

- Nu cer nimica, zise fata de-mpărat, numai să mă lași să dorm în noaptea asta în camera unde doarme stăpânul casei.

- Bine, se învoi ea.

Și, când se apropie seara, dădu stăpânului casei să beie, după cină, vin de nouă ani.

Bărbatul se culcă doborât de băutură, și fata împăratului, soția lui, veni lângă el și, cunoscându-l, zise:

- Dragul meu și domnul meu, întinde mâna ta cea dreaptă peste soțioara ta, ca să-ți nască un fiu-logofiu, cu părul de aur și cu dinții de argint!

Soția lui așteaptă ce așteaptă, și iar îi zise:

- Dragul meu și domnul meu, întinde mâna ta cea dreaptă peste soțioara ta, să-ți nască un fiu-logofiu cu părul de aur și cu dinții de argint!

Și el, auzind glasul soției sale, întinse mâna dreaptă peste ea, și numaidecât născu un băiat frumos ca soarele, cu părul de aur și cu dinții de argint. Nu mai puteau de bucurie părinții copilului, iar fata împăratului se bucură foarte, pentru că și-a aflat bărbatul, dar mai mult se bucură soțul său că a scăpat de blăstem, și plecară toți trei voioși la împăratul Verde.

Mergând ei pe un drum, deodată văd în urma lor trei zmei-paralei, călări pe trei cai iuți ca vântul, care aruncau flăcări pe nări. Când erau să se apropie, fata împăratului aruncă în urmă papucul, și iată că numaidecât se făcu între ei și zmei o pădure deasă și mare, încât era cu neputință să străbată cineva prin ea. Atunci caii zmeilor

aruncară flăcări pe nări, dând foc pădurii care și începu să ardă. În timpul acesta, voinicul nostru cu fata împăratului și cu băiatul lor erau departe acum, de nici nu mai vedeau pădurea.

După multă vreme și după un drum lung, iată că iarăși văzură caii cu cei trei zmei venind în goană turbată după ei. Când simțiră că îi arde în spate căldura flăcărilor ce aruncau caii pe nările lor, fata împăratului aruncă în urmă nuca pe care o primise de la maica Sâmbătă, și îndată se făcu în urma lor o apă lată și adâncă, de nu i se vedeau marginile, nici fundul. Voinicul nostru și cu ai lui au tot mers cu mare grabă, îndepărtându-se și mai mult de zmei.

Caii zmeilor au început să beie apă, ca să-și facă loc. Au beut caii cât au beut, dar de la o vreme nu au mai putut să beie, și au crăpat. Atunci zmeii au început a înota, și după multă trudă și chin au luat-o la fugă toți trei, de credeai că-i duc vântoasele, nu alta, și după multă alergătură era cât p-aci să-i ajungă. Atunci fata împăratului aruncă pieptenul în urmă, și dintr-o dată se ridică un munte înalt între ei, și zmeii fură siliți să urce muntele, în timp ce voinicul nostru cu fata împăratului și cu fiu-logofiu cu părul de aur

și cu dinții de argint porniră iar la drum, și mergeau voioși, că acum nu mai aveau mult, erau tot mai aproape de palatul împăratului Verde.

Nu trecu ca de când vă povestesc, și iată că ajunseră la poarta împăratului. Când i-a văzut împăratul și împărăteasa intrând toți trei în curtea lor, nu mai puteau de bucurie. Împăratul dădu porunci să se facă pregătiri mari de nuntă. Atrimis chemători pe la toți împărații vecini, să vină la nuntă, și s-a făcut o nuntă ca la împărați, adică cu mâncări și beuturi din cele mai alese. Atunci, fiind și eu pe acolo, am văzut niște câini de vânătoare cum se prindeau pe după cap cu niște iepuri și cântau și jucau împreună, de și-au rupt toate opincile, așa erau de plini de voie bună.

Se zice că de atunci nu mai au opinci nici câinii, nici iepurii, și până în ziua de azi umblă -vara, iarna - fără opinci.

Iar eu m-am suit pe o poiată și vă spusei o minciună lungă și lată.

Hiena și măgărița

O HIENĂ ÎMBĂTRÂNISE și nu mai putea să iasă afară din culcuș. Odată, o măgăriță bătrână păștea pe lângă ascunzătoarea ei și hiena, văzând-o, începu să se vaite:

- Oh, sunt o biată hienă bătrână! Nu mai am pic de putere. Oh, oh!

Măgărița, uitând că trebuie să fie prevăzătoare, se apropie de intrarea în ascunzătoare, s-o căineze, și hiena o prinse cu colții și-o târî înăuntru. Dar n-o mai ținură puterile s-o omoare și să sfâșie carnea măgăriței în bucăți; atunci le strigă supărată puilor ei mici:

- înconjurați cu toții această măgăriță, prăvăliți-o la pământ, sfâșiați-o și halcile de carne să mi le dați mie!

Puii hienei înconjurară măgărița, o trântiră la pământ, și se puseră s-o sfâșie în bucăți. O

parte din carne o mâncară ei, iar pe cea rămasă o dădură mamei lor.

Negăsind inima măgăriței printre bucățile de carne, hiena cea bătrână își întrebă puii:

- Oare măgărița aceasta n-o fi avut inimă?

Unul din pui îi răspunse:

- Ba inimă a avut. Numai minte n-a avut.

Că altfel nu s-ar fi băgat singură în culcușul hienei.

Așa se povestește despre măgărița fără de minte, care se încrezuse tocmai în vorbele unei hiene.

CUPRINS

POVEȘTI GRECEȘTI

'Fata din rodie / 5
Mutul violonist / 20
Zâna apelor / 39
Lacul vrăjit / 49
Marama zugrăvită cu păsări / 58
împăratul Somnu / 73

POVEȘTI POLONEZE

Floarea de ferigă /
79 Povestea inului /
94

Povestea prostului (*poveste letonă*) / 104
Jurământul lupului (*poveste tătară*) / 112
Muzicanții (*poveste sârbă*) / 119 Voinicul
Șerpe și fiu-logofiu cu părul de aur și cu
dinții de argint (*poveste românească*)
/124
Hiena și măgărița (*poveste etiopiana*)
/140

Contravaloarea timbrului literar,
reprezentând 2% din prețul de vânzare cu
amănuntul,
se va vira la Uniunea Scriitorilor din România,
cont virament nr. 45106262,
banca B.C.R. - S.M.B.

Redactor: **Măria Morogan**
Tehnoredactor: **Aura Iordache**
Culegere și paginare computerizată:
Evelina Avramescu

Tiparul mediat de Agenția
"Litera" și executat la Editura
"Universul" sub comanda nr.
2077